

plenum

NR. 1 — JANUAR 2026

SKOLELEDERFORENINGENS MAGASIN

Efter fagene blev
samlet i to blokke
om dagen, fik
skolen brug for
færre specialklasser

Skolerejser med **BENNS**

Få en fast partner for hele skolen

Planlægning af skolerejser kræver tid og energi. Vi giver lærerne et pusterum og hjælper med at planlægge skolerejser og gruppiture, der matcher både faglige forventninger og budget.

Populære skolerejser

Berlin

3 dage / 2 nætter

fra kr. **1.285,-**

Prag

6 dage / 3 nætter

fra kr. **1.995,-**

Cesky Raj

6 dage / 3 nætter

fra kr. **2.395,-**

Reykjavik

5 dage / 4 nætter

fra kr. **3.495,-**

Find flere destinationer

BENNS

Kontakt os i dag:

Tlf. +45 65 65 65 63

group@benns.dk

benns.dk/studietur

06

Profil

Jeg har valgt ledelse der,
hvor det virkelig betyder noget

Skoleleder Helle Mønster er en markant leder i et udsat boligområde i Aarhus, men nu takker hun af, mens arbejdet stadig er sjovt.
Foto: Lea Meilandt.

30

Inspiration

Der er kommet en ro på vores skole,
som aldrig har været der før

Dueholmskolen passede ikke helt til de børn, der gik der. Den oplevelse havde skoleleder Lars Zedlitz Alberg, og det fik ham til at ændre på skoledagen.
Foto: Hung Tien Vu.

06 Profil

40 år i skolen har lært Helle Mønster, at forventninger er den største omsorg.

10 Økonomi

Professor foreslår en kortlægning af, om folkeskoler og privatskoler løfter den samme opgave.

14 Skolelederundersøgelse

Tiden til faglig ledelse drukner i andre opgaver.

20 Akutskole

Otte måneder efter oprettelsen har akutskolen i Odense endnu ikke haft en elev.

24 Beføjelser

Tre stemmer fra folkeskolen: Er retten til udsmidning det greb, vi mangler?

30 Skoledag

En ny organisering af skoledagen har skabt ro, fokus og færre konflikter på skole på Mors.

39 Synspunkt

Skoleledere må tage stilling til genAI som dannelsesopgave, skriver professor Helene Friis Ratner.

40 Den nye samtale

Formandskabet reflekterer over læsernes bud på, hvordan fællesskabet kan styrkes i folkeskolen.

44 Guide

10 greb til co-teaching i inklusions- og udviklingsarbejdet.

46 Rammernes rolle

Gennem tiden har klasselokalets rammer sat retning for både pædagogik og lærer-elev-blik.

51 Anmeldelser

55 Ledertanker

Kim Stenholm Paulsen skriver, hvordan vi skal balancere individets behov med fællesskabets rammer.

57 Kursuskalender

Få overblik over Skolelederforeningens kurser og arrangementer.

40

Den nye samtale

Det forpligtende fællesskab i folkeskolen

Dorte Andreas og Kristian Dissing deler deres tanker om læsernes ideer til et stærkere og forpligtende fællesskab i skolen. Foto: Jacob Nielsen.

600 SKOLELEDERE (45 KOMMUNER) BETALER ÅRLIGT KR. 8.000 - 12.000,- FOR VARSLINGSAPP. OG BEREDSKABSPLAN FOR ALLE RISICI JF. UVM'S KRAV (SE PKT. 1 OG 2 UNDER)

Skoleledere/kommuner køber disse tjenester som UVM, PET, AT etc. stiller krav om planer for:

1 - Opdateret beredskabsplan og undervisning af personalet jf. UVM's, AT's, BRS, PET's krav i form af:

- risikovurdering
- Action cards - alle 6-8 risici jf. UVM.
- Barrikaderingsplan
- politidokument (til indsatsleder)
- varslingsprocedurer
- undervisning af personalet
- test af varslingsløsning

2 - Digital varslings- og beredskabsløsning for skoler - som håndterer alle relevante risici.

- alle ansatte kan varsele
 - om hjælp ifm. vold/trusler/overfald
 - om hjælp ifm. livstruende personskader
 - andre om væbnet angreb
 - andre om brand
 - andre om bombetrussel m.fl.

45 kommuner køber bistand...

- Primært - solid faglig kvalitet
- Sekundært - det er billigt

Landets billigste, bedste og absolut mest solgte løsning på danske skoler, og det fortsætter vi med i 2026 - at være bedst, billigst og lokale.

Fra ca. kr. 5.500,- pr. år kan personalet på skolen varsele og blive varslet om ALT der truer.
Billigere og bedre bliver det ikke....

Skoleledere og kommuners første spørgsmål: hvordan kan det leveres så billigt?

Vi er pensionerede politifolk (10 stk. pr. Jan. 2026), som kun skal dække egne timer, når vi bistår skoler. Vi hygger meget, også med skolernes ansatte, når vi underviser i krav fra UVM, PET, AT etc. og viser til erfaringer fra "politilivet".

Vi rådgiver/vidensdeler med glæde (og gratis) med vores 40 år + erfaring fra en verden (og hverdag) med skolernes "nye risici" - trusler, vold, væbnet angreb og andre kriser.

Der er en god "match" med pensionerede politifolk, som underviser skolens personaler i disse nye risici.

Det gøres i balancerede former af "bedstefædre" med lange politiv bag os - som skaber fællesskab og tryghed.

Ansatte, bestyrelsesmedlemmer/forældre bliver tryggere, når de ved, at et angreb på barnets skole også kan håndteres.

Skoleleder får dokumentation på, at myndighedskrav er fulgt.

Kontakt: 6098 7040 / kfr@safesec.dk

Kim Frederiksen

Kim Frederiksen,
Sikkerheds- og beredskabsrådgiver
SafeSec ApS

SafeSec YouTube kanal

Besøg: www.safesec.dk

Kontakt/bestil TEAMS-møde: 3360 4100 / 6098 7040 / kfr@safesec.dk

Dorte Andreas
Dorte Andreas
 Formand,
 Skolelederforeningen

••

Arbejdspresset er hovedårsagen til, at omkring halvdelen af de adspurgte i undersøgelsen svarer, at de har overvejet at skifte job.

Ledelse har også et bristepunkt

— Jeg har længe råbt op om nødvendigheden af en lovændring, hvis vi skal kunne hjælpe flere børn med særlige behov, forebygge mistrivsel og sætte ind langt tidligere, end vi gør i dag. Med de nye regler om fravær og specialundervisning får vi et bedre redskab. Den politiske aftale afskaffer ni-timersreglen og gør op med det rigide krav om PPV i sin nuværende form. Det skal give skoleledelser mulighed for at handle hurtigere og mere fleksibelt – og vigtigst af alt: Det placerer beslutningen tættere på eleven.

Så langt, så godt. Derfra er der stadig en hel del uafklarede spørgsmål, i forhold til hvad det nye setup kaster af sig af opgaver, men der er ingen tvivl om, at det er bydende nødvendigt, at der følger en pose penge med. Der er brug for en investering, så skolelederne har resurser til rent faktisk at sætte tidligt ind, og der er brug for investering i alle de nye opgaver, der tilfalder skoleledelserne. Med andre ord er der brug for flere ledelseskrafter, for der er ingen tvivl om, at skoleledelsernes opgaveportefølje er ved at nå et bristepunkt.

I den nye Skolelederundersøgelse fra december 2025 har vi taget temperaturen på skoleledelsernes vilkår, og her er det markant, at de tendenser, vi har set fra tidligere undersøgelser, fortsætter, men i en forstærket udgave. Lederne er glade for deres arbejde, men de er også pressede i en grad, som jeg synes er bekymrende.

Det er tydeligt, at lederne har fået flere opgaver, og opgaverne er blevet mere komplekse, men der er ikke tilført tilsvarende lederkrafter. Det kommer ofte til at gå ud over tiden til faglig ledelse, som beskrevet i artiklen på side 14.

Arbejdspresset er hovedårsagen til, at omkring halvdelen af de adspurgte i undersøgelsen svarer, at de har overvejet at skifte job, og den nye aftale om fravær og specialundervisning må ikke forstærke den udvikling. Både elever, forældre, lærere, pædagoger og skoleledelser fortjener, at de nye regler bliver et greb, der sikrer flere børn en god skolegang. ●

Plenum
 Skolelederforeningen
 Snaregade 10 A
 1205 København K
 Tlf.: 7025 1008
www.skolelederne.org

Ansvarshavende redaktør
 Marie Begtrup
mb@skolelederne.org

Design
 Sofie Engel og Cecilia Brøgger

Korrektur
 Lene Jensen

Forsidefoto
 Hung Tien Vu

Tryk
 Strandbygaard A/S

Annoncer
 Dansk Mediaforsyning
 Tlf.: 7022 4088
plenum@dmfnet.dk
www.dmfnet.dk

Oplag
 3.700

Arsabonnement
 5 numre/år 275 kr.
 ISSN 2245-0327
 30. årgang

Blå bog

Helle Mønster

- + Skoleleder på Kløverskolen i Gellerup/Toveshøj/Bispehaven-området i Aarhus.
- + Tidligere skoleleder på Ellehøjskolen, skoleleder på Tovshøjskolen og Sødalskolen.
- + Næstformand og tidligere formand for Skolelederforeningens lokalforening i Aarhus.
- + Uddannet lærer, diplom i ledelse.
- + Gift og mor til en voksen søn på 35 år.
- + Politisk aktiv i Socialdemokratiet Aarhus.
- + Spiller golf i sin fritid, går fra koncerter fra Gnags til Copenhell og Grimfest samt ses med tre folkeskoleveninder til ost og rødvin hver sjette uge.

Jeg har valgt ledelse der, hvor det virkelig betyder noget

Skoleleder Helle Mønster er en markant leder i et udsat boligområde i Aarhus, men nu takker hun af, mens arbejdet stadig er sjovt. For hende har ledelse handlet om tydelige krav, sprog som nøgle og ansvar langt ud over skoleporten – fordi folkeskolens afgangsprøve er afgørende for børns fremtid.

Hvorfor har du valgt at være skoleleder i et udsat område?

For mig har det været et meget bevidst valg at arbejde her, hvor opgaven er tydelig. Jeg er drevet af, at børn og unge i udsatte boligområder skal have de bedst mulige betingelser. Det handler om, at børnene skal gennem grundskolen, have deres afgangsprøve og videre i uddannelse, så de kan få et arbejde og forsørge sig selv. Det har været min mission.

Er det synd for børnene at vokse op i et udsat boligområde?

Nej. Det er synd for børnene, hvis de ikke får folkeskolens afgangsprøve. For uden den bliver mulighederne meget begrænsede, og så er de først for alvor fortabte. Hvis vi ikke stiller krav og ikke har ambitioner på elevernes vegne, så svigter vi dem. Det er ikke omsorg at sænke forventningerne, tværtimod. For mig handler det om at give børnene kompetencer – ikke medlidenhed. Jeg har elever herfra, som i dag er højtuddannede. Det sker ikke, fordi vi har sænket barren, men fordi vi har insisteret på krav, faglighed og uddannelse.

Du bruger meget tid uden for selve skolen i lokalområdet. Hvorfor ser du det som en del af din ledelsesopgave?

Fordi skolen ikke kan løfte opgaven alene, og forældrene kan heller ikke. Det er en del af opgaven at være til stede der, hvor familierne er, når man er skoleleder i et udsat boligområde, og holde møder med

••
Det er synd for børnene, hvis de ikke får folkeskolens afgangsprøve.

Helle Mønster
Skoleleder på Kløverskolen, Aarhus

forældre og samarbejde med boligsociale indsatser. Det handler om at skabe en fælles forståelse af, hvad der er vigtigt for børnene – også før de starter i skole. Hvis børnene ikke kan alderssvarende dansk, når de begynder i skole, er de bagud fra begyndelsen.

I en periode var skolen under skærpet tilsyn. Hvad krævede det af dig som leder?

Vi var under både fagligt tilsyn og parallelsamfundstilsyn, og opgaven var meget klar: Vi skulle løfte elevernes faglige niveau, dokumentere vores arbejde og vise, at vi arbejdede systematisk og vedholdende. Vi kobledede ledelsen tættere på undervisningen og arbejdede mere bevidst med opfølgning på elevernes faglige resultater. Samtidig var vi nødt til at turde tage de svære samtaler. I parallelsamfundstilsynet handlede det om, at vi ikke måtte have berøringsangst i forhold til emner som kønsroller, Muhammed-tegninger, parallelsamfund, bandemiljø og sort arbejde. Det er en del af virkeligheden i et udsat område, og det skal man kunne arbejde professionelt med.

Hvordan var det, da tilsynet sluttede? Det lå hele tiden i vores bevidsthed, at skolen i yderste konsekvens kunne blive lukket, hvis vi ikke lykkedes. Den dag vi kom ud af tilsynet, kunne jeg mærke, hvor meget pres der havde ligget på mine skuldre i flere år. Dagen efter boblede jeg indvendigt. Det var følelsen af, at det arbejde, vi havde lagt i det, var blevet set og anerkendt. Det er jeg faktisk stolt af.

Du har taget ekstraordinært ansvar både som skoleleder og privat. Hvor kommer det engagement fra?

Gennem mit arbejde har jeg set, hvor afgørende voksne er for børn og unge, som ikke har mange resurser med hjemmefra. For mange år siden ringede en forælder til mig, fordi hendes datter havde truet hende med en kniv. Jeg tog derud, vi fik styr på det sammen med de sociale myndigheder, og så holdt hun sommerferie sammen med mig og min mand. Senere var der en elev i 9. klasse, som sagde til sin lærer, at hun ikke ville hjem. Hun boede hos os i et halvt år og tog folkeskolens afgangsprøve. I dag har hun et halvt år tilbage på ingeniørstudiet, har en kæreste og et barn på vej.

Hvorfor stopper du som skoleleder nu?

Jeg er 64 år og har altid sagt, at jeg vil stoppe, mens jeg stadig synes, det er sjovt, og mens jeg føler, at jeg er god til mit arbejde. Jeg vil gerne efterlade en skole i god gænge. •

GIV ALDRIG OP!

DrengeAkademiet er ikke bare et tilbud,
men en ny chance i livet.

Gratis intensivt læringsforløb i sommerferien for drenge i 7. og 8. klasse, som trænger til et fagligt løft. DrengeAkademiet er for drenge, som har et fagligt efterslæb i dansk og matematik og har brug for ekstra støtte til at genfinde motivationen og troen på egne evner. Akademiet består af et 2-ugers intensivt læringsforløb fra den 29. juni til den 11. juli samt et efterfølgende gruppementorforløb i skoleåret 2026/27 med fokus på at fastholde gode vaner. Ansøgningsfristen er den 8. marts 2026. Læs mere på www.loekkefonden.dk

DRENGEAKADEMIET

Nyt værktøj til at arbejde med trivsel

En ny undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning (CeFU) viser, at trivslen blandt folkeskolens elever kan øges ved at arbejde systematisk med relationer, rammer og rutiner ud fra en model udviklet af forskere på Aalborg Universitet. Modellen er et refleksionsværktøj, der kan sammenfattes i fem punkter:

1. Støt – og slip igen

Giv eleverne tryghed ved skolestart og i overgange. Slip gradvist, så de får ansvar og selvstændighed.

2. Lyt, og inddrag eleverne

Spørg løbende til elevernes oplevelser, og brug deres input i undervisning og fællesskab. Det styrker følelsen af betydning og tilhør.

3. Kobl trivsel til undervisning

Trivsel handler også om faglighed. Når undervisningen giver mening, og eleverne føler, at de lykkes, styrkes både engagement og tryghed.

4. Skab relationer med autoritet.

Eleverne lærer bedst, når de føler sig set og respekteret. Autoritet bygger på både faglighed og nærvær, men skal balanceres professionelt.

5. Brug rutiner og ritualer

Genkendelige rytmer i hverdagen skaber ro og tryghed. Justér dem løbende, så de giver mening for eleverne.

Kilde / Aalborg Universitet

Ledere skaber retning og rammer for samarbejde

— Forskere tilknyttet Kong Frederiks Center for Offentlig Ledelse har undersøgt, hvordan visionsledelse og faglig ledelse kan understøtte samarbejdet blandt offentligt ansatte. Studiet bygger på både interviews og spørgeskemadata fra danske folkeskoler. Forskerne har undersøgt to ledelsesformer: Visionsledelse, der motiverer medarbejdere gennem en klar vision og fælles mål. Og faglig ledelse, der fokuserer på at udvikle og aktivere medarbejdernes faglighed. Resultaterne viser, at mens visionsledelse primært understøtter retningen og de fælles værdier, understøtter faglig ledelse mere konkrete samarbejdspraksisser, som for eksempel at lærere observerer hinandens undervisning, deler undervisningsmaterialer og giver hinanden feedback. Faglig ledelse handler om at være tæt på den faglige praksis. Det kan være gennem klasserumsobservationer, deltagelse i møder eller ved at facilitere drøftelser af undervisningsplaner. Forskningen viser også, at ledere spiller en afgørende rolle for at skabe både retning og konkrete rammer for det gode samarbejde navnlig ved tilstedeværelse for at sikre, at det faglige samarbejde ikke kun bliver en ambition, men noget, der reelt sker i hverdagen.

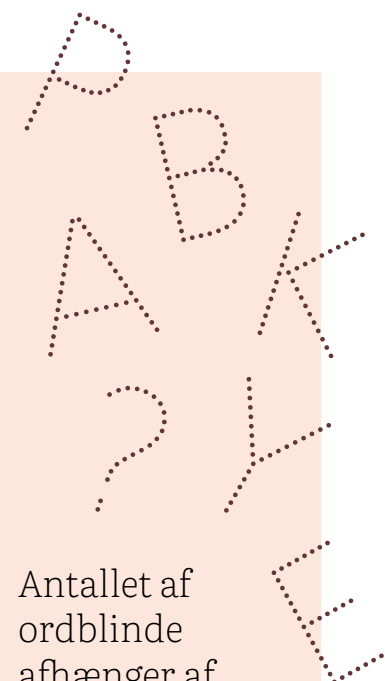
Kilde / Aarhus Universitet

Færre elever at holde styr på

Vidste du, at klassekvotienten i den danske folkeskole i 1945 lå på mellem 30 og 40 elever? Klasserne blev dengang ikke opdelt i niveau eller havde nogen form for specialundervisning. I dag er der gennemsnitligt 21 elever per 0. klasse. Det skyldes større fokus på at skabe bedre læringsmiljøer, at kunne yde mere individuel elevstøtte, og så er der på grund af øget befolkningstilvækst kommet mange flere folkeskoler til siden 1940'erne.

Kilde / Skole-forældre.dk, Dr.dk og Skolehistorie.dk
Foto: Julie Vøge.

Antallet af ordblinde afhænger af kommunen

Det er selvfølgelig en sandhed med modifikation, for set over en bred kam er omkring 7 % af alle elever i folkeskolen ordblinde. Alligevel kan antallet på papiret svinge mellem 4 og 10 % fra kommune til kommune. Det skyldes, at der er forskel på, hvor meget den enkelte kommune tester for ordblindhed på skolerne, og hvordan resultaterne registreres. I nogle kommuner opdages ordblinde elever først i mellemtrinnet eller udskolingen, i andre kommuner tester man tidligt og systematisk, og i andre kommuner igen testes der kun, hvis en elev har tydelige læsevanskeligheder. Ud over ordblindhed har cirka 15-20 % af folkeskolens elever generelle læse- og skrivevanskeligheder, som kan forveksles med ordblindhed. Det betyder, at der i en almindelig skoleklasse kan være to ordblinde elever og tre-fem elever med andre former for læsevanskeligheder. Det stigende antal af ordblinde børn i folkeskolen skyldes i øvrigt ikke, at der fødes flere ordblinde, men at der generelt testes mere for ordblindhed end tidligere i folkeskolen.

Kilde / Uvm.dk, childresearch.au.dk, nota.dk. nota.dk

Økonomiprofessor efterlyser undersøgelse af specialundervisning – på både frie skoler og folkeskoler

Kommunernes øgede udgifter til specialklasser kan give flere penge til de frie skoler, som ikke har specialklasser. Helt urimeligt, siger folkeskolerne. Helt rimeligt, siger de frie skoler. Vi har brug for en undersøgelse, siger Per Nikolaj Bukh – for er det overhovedet de samme børn? spørger han.

— Er det rimeligt og helt naturligt, at de frie grundskoler får gavn af kommunernes stigende udgifter til specialklasser, når de slet ikke har specialklasser?

Det er et spørgsmål, der har været på dagsordenen, siden Per Nikolaj Bukh, professor i økonomistyring ved Aalborg Universitet, den 26. november sidste år i en artikel på Skolemonitor gjorde opmærksom på, at kommunernes stigende udgifter til segrerede elever i specialklasser fører til, at de frie grundskoler får flere penge.

Fordi udgifter til netop specialklasser konteres på samme konto som almenundervisningen og derfor er med i beregningsgrundlaget for de penge, de frie grundskoler modtager via den politisk vedtagne koblingsprocent på 76, så vil de frie skoler nemlig automatisk få flere penge, hvis de samlede udgifter stiger på grund af øgede udgifter til specialklasser.

Siden har de frie skoler – både Danmarks Private Skoler og Frie Skolers Lærerforening – været ude med kras kritik, fordi beregningsgrundlaget mellem folkeskoler og de frie grundskoler er kompliceret, og fordi de trods forbuddet mod

at oprette specialklasser mener, at de løser den samme opgave med specialundervisning som folkeskolerne. De løser den bare på en anden måde – ved at enkeltintegrere eleverne i almenklasserne, lyder det.

Kender ikke støttebehov

På papiret er det korrekt, at den procentvise andel af specialundervisningskrævende børn ligger rimelig tæt på hinanden. Ifølge en opgørelse fra Børne- og Undervisningsministeriet modtog 3,6 % af eleverne i de frie grundskoler specialundervisning – alle i den almene undervisning – i skoleåret 2024/25. I folkeskolerne modtog 5 % af eleverne specialundervisning – heraf 0,9 % i almenklasserne – resten i skolernes specialklasser.

Ifølge Per Nikolaj Bukh, der også har en plads i Skoleøkonomisk Forum, siger tallene dog ikke noget om, hvor specialundervisningskrævende børn der er tale om på de respektive skoleformer. Udelukkende at de respektive elever har et støttebehov på mindst ni ugentlige klokketimer – eller 12 undervisningstimer.

- Det eneste, vi ved, er, at alle eleverne opfylder specialundervisningskriteriet på

Ny aftale om specialundervisning

Efter artiklens skrivning har regeringen indgået en aftale med de øvrige partier i folkeskoleforligskredsen om nye regler for fravær og specialundervisning. En aftale, der blandt andet betyder, at minimumskravet på ni timers ugentlige støttebehov bortfalder. Der skal dermed også findes en ny beregningsmodel for de frie grundskolers tilskud for specialundervisning, men det er på nuværende tidspunkt uvist, hvad eller hvordan der ændres på tildelingen. Ifølge aftaleteksten skal der nedsættes en arbejdsgruppe med fokus på de frie skoler.

ni klokketimer – altså minimumsbehovet for specialundervisning, men tallene siger ikke noget om, hvor stort et støttebehov de har, og det er klart, at jo tættere på minimumsbehov man ligger, jo større sandsynlighed er der for, at man kan enkeltintegreres, siger Per Nikolaj Bukh.

- Hvis virkeligheden er, at i den ene skoleform er støttebehovet minimum ni og i gennemsnit 11 timer, og i den anden skoleform minimum ni og i gennemsnit 20 timer, så er det jo ikke sammenligneligt, men vi ved det ikke, for det kan vi ikke læse ud af tallene, konstaterer han.

Indikation af uens opgave

Når Per Nikolaj Bukh dykker ned i dels takstkataloget for de frie grundskoler, dels de gennemsnitlige priser fra Kommunernes Landsforening på en elev i specialklasse, tyder det på, at eleverne i folkeskolernes specialklasser har et væsentligt større støttebehov end de enkeltintegrerede elever både på folkeskoler og de frie grundskoler.

- Undervisningsmæssigt burde der være nogle stordriftsfordele i, at man kan samle 6-10 børn med nogenlunde de samme støttebehov og udfordringer, men når man ser på tallene, er det markant dyrere at drive

specialklasserne end at enkeltintegrere dem. Så enten er kommunerne enormt ineffektive og virkelig dårlige, eller også er støttebehovet hos eleverne i specialklasserne markant højere end hos dem, man kan enkeltintegrere, siger Per Nikolaj Bukh.

- Kommunerne er kendt for at være sparsommelige og økonomisk pressede, så for mig er tallene en indikation på, at eleverne i folkeskolen er tungere, at det altså ikke er den samme opgave, de frie grundskoler løfter, men jeg ved det ikke, for det siger tallene intet om.

Kig på finansiering

Ifølge Per Nikolaj Bukh er der brug for en undersøgelse af de pædagogisk-psykologiske vurderinger, om de er lavet ensartet – uanset skoleform, og en undersøgelse af elevernes støttebehov – om det er nogenlunde sammenligneligt eller ej. For på den måde kan man slippe for at diskutere, om det er de samme børn eller ej.

- For lige nu er problemet, at man i den ene ende kan stå og sige, at det er fuldkommen den samme slags børn, vi gør det bare meget bedre og billigere. Mens man i den anden ende siger, at det er nogle helt andre børn. Og vi kan ikke vide, hvem der

••
Undervisningsmæssigt burde der være nogle stordriftsfordele i, at man kan samle 6-10 børn med nogenlunde de samme støttebehov og udfordringer...

Per Nikolaj Bukh

Professor i økonomistyring på Aalborg Universitet

har ret, så virkeligheden ligger nok et sted midt imellem, siger Per Nikolaj Bukh.

Når sammenligningsgrundlaget så er på plads, mener han, at folketingspolitikerne bør tage stilling til finansieringen af de frie grundskoler, om beregningsgrundlaget eller koblingsprocenten eventuelt skal ændres.

Ubrugelig undersøgelse

Hos de Frie Skolers Lærereforening har formand Morten Secher helt grundlæggende ikke noget imod, at man undersøger tingene grundigere, men han har svært ved at se, hvad undersøgelsen vil kunne belyse.

- Jeg synes overhovedet ikke, at Per Nikolaj Bukh har en pointe, han forsimples børn og deres problematikker ved at sætte dem i kasser, og hvis en undersøgelse kom frem til den konklusion, at der er flere støttetimer i den ene skoleform, kan man ikke bruge det til ret meget, siger Morten Secher og fortsætter:

- For man kan ikke bare sammenligne på antal støttetimer, vi taler om to forskellige måder at drive skole på, så vi sammenligner pærer og bananer.

I det hele taget forstår Morten Secher ikke, hvorfor folkeskolens vilkår skal blandes sammen med finansieringen af de frie skoler.

- Det er to forskellige kasser, henholdsvis staten og kommunerne, og det foregår ikke sådan, at fordi de frie skoler får færre penge, så får folkeskolerne flere, siger han.

Skolelederne bakker op

Skolelederforeningen er til gengæld helt enig med Per Nikolaj Bukh.

- Han har nogle pointer, som er vigtige at få undersøgt, og vi er helt enige i, at det vil være rigtig gavnligt at dykke dybere

••

Mange folkeskoler har også en fornemmelse af, at de overtager de mere udfordrede elever fra de frie skoler.

Kristian Dissing Olesen
Næstformand i Skolelederforeningen

ned i det her, så vi kommer et sted hen, hvor vi har det samme udgangspunkt at tale ud fra, siger Kristian Dissing Olesen, næstformand i Skolelederforeningen.

Han henviser til en analyse fra sidste år fra Arbejderbevægelses Erhvervsråd, der viste, at elever med dobbeltdiagnoser siver fra privatskoler til folkeskoler.

- Mange folkeskoler har også en fornemmelse af, at de overtager de mere udfordrede elever fra de frie skoler. Så vi

tror, at antagelsen er rigtig; at folkeskolen løfter en større opgave, og det skal vi have afdækket, mener Kristian Dissing Olesen.

Hvis undersøgelsen viser, at antagelsen er korrekt, mener han også, at folketingspolitikerne bør kigge på finansieringen af de frie skoler.

- Ikke fordi vi er ude efter de frie skoler, men politikerne bliver nødt til at interessere sig for, hvad de får for den økonomi, de stiller til rådighed, siger han. ●

Specialundervisning I Grundskolen

Folkeskolerne

I alt modtager 5 % af eleverne i folkeskolerne specialundervisning.
0,9 % modtager specialundervisning i normalklasser.

4 % går i specialklasser.

Frie grundskoler

I alt modtager 3,6 % af eleverne i frie grundskoler specialundervisning

Alle modtager specialundervisning i den almene undervisning. Lovgivningen giver ikke frie grundskoler mulighed for at have specialskoler eller -klasser.

Specialskoler

7,3 % af eleverne indskrevet i almene folkeskoler og specialskoler modtog specialundervisning. Heraf gik 2,5 % på specialskoler.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. Tallene er fra skoleåret 2024/25.

“Mit kontor - Mit safespace”

Når elever har brug for ro - Midt i fællesskabet

Sylvester - Elev, Mølholm Skole:

“Jeg hedder Sylvester og har en AVA. Men, i min klasse kalder vi den “Sylvesters kontor”. Det er blevet meget nemmere at gå i skole, fordi der er mindre støj og ting der bevæger sig hele tiden. Jeg kan bedre slappe af og følge med i timerne, uden at de andre kigger på mig. Den er mit safe-space og jeg vil ikke undvære den.”

På Mølholm Skole havde Sylvester svært ved at rumme det almene klasselokale. Han fik for 1,5 år siden en AVA* - hans eget mini-kontor.

*Audio/Visuel Afskærmning

Mini-kontoret har gjort det muligt for ham at blive i den almene folkeskole, sammen med hans venner og klassekammerater fra lokalområdet.

Også lærerne og ledelsen har bemærket den positive forskel mini-kontoret har gjort for ham.

“Han har løftet sig fagligt, har mere overskud, og lyst til læring. Samtidig er energiforvaltningen forbedret, hvilket har givet færre konflikter, både i timerne og frikvarterene.” - Peter Nødskov, Skoleleder.

På trods af bekymring om implementering af AVA viste det sig at være problemfrit.

“Gennem åbenhed og dialog, har alle eleverne taget godt imod kontoret, som de kalder den ... Vi var bekymrede for størrelsen og placeringen af AVA. Dog har den ikke et større arealmæssigt aftryk, end et normalt bord og stol.”
Peter Nødskov, Skoleleder.

Når rammen ikke rækker

Næsten 9 ud af 10 klasser har elever, der ikke får tilstrækkelig støtte i almenundervisningen.

- 4 ud af 10 lærere oplever, at støtten til inklusion er blevet dårligere de sidste 5 år.
- 72 % af lærerne peger på manglende støtte som årsag til udadreagerende adfærd.
- 1 ud af 3 lærere har elever med højt skolefravær i klassen.
- 6,9 % af eleverne modtager specialundervisning.
- det højeste niveau i over 10 år.

*Tal fra DLF, UVM & Videnscenter om Handicap

Nye muligheder i klassen - Med AVA

Skaber et roligt arbejdsrum med færre sanseindtryk i det eksisterende klasselokale.

- Giver elever mulighed for at arbejde koncentreret uden at blive fjernet fra fællesskabet.
- Understøtter differentieret undervisning uden behov for ekstra lokaler eller personale.
- Giver læreren et konkret pædagogisk redskab i arbejdet med inklusion.
- Bidrager til øget trivsel for både den enkelte elev og resten af klassen.

Læs mere om AVA, en skoleleders erfaring og teknisk data på: www.frdev.dk eller scan QR-koden
Ring eller skriv på: Tlf.: 72 11 10 10 - Mail: info@frdev.dk

**FUNDER
DEVELOPMENT**

Skoleledelserne fjerner sig mere og mere fra kerneopgaven

Over halvdelen af landets skoleledelser angiver i Skolelederundersøgelsen 2025, at de ikke kan prioritere at være tæt på undervisningen. Udviklingen vækker stærk bekymring både i egne rækker og blandt lærerne, som ønsker skolelederne tættere på undervisningen.

— ”Der mangler tid til faglig ledelse og tilstedeværelse på skolerne – men især mangler der en oplevelse af tiltro til, at skoleledelserne ved noget om faglig, didaktisk og pædagogisk ledelse samt organisering af skole”.

Sådan lyder det fra et af de 2.703 medlemmer af Skolelederforeningen, der har svaret på Skolelederundersøgelsen i 2025. Og det er ikke en enlig svale.

I stigende grad oplever ledere i folkeskolen, at de ikke har mulighed for at være tæt på den pædagogiske kerneopgave. I den nye undersøgelse angiver seks ud af 10, at de ikke kan prioritere at være tæt på undervisningen. Et tal, der vækker stor bekymring hos Skolelederforeningens formand, Dorte Andreas.

- Vi har vidst det længe, for de seneste to-tre gange, at Skolelederundersøgelsen er gennemført (det bliver den hvert andet år), har det været tydeligt, at skolernes ledelser mangler tid til det pædagogiske arbejde. Det står endnu tydeligere i denne undersøgelse, og det sender et meget kraftigt signal

om, at de er ekstremt pressede, siger hun.

Ifølge Dorte Andreas er det ikke blot et spørgsmål om travlhed, men om et grundlæggende misforhold mellem opgaver og rammer.

- Undersøgelsen tydeliggør, at skoleledelserne faktisk ikke har rammerne til at udføre den kerneopgave, de primært er sat i verden for at løse. Det bør give anledning til alvorlig refleksion, siger hun.

Opbakning til mere faglig ledelse

Ønsket om at have ledelsen tættere på undervisningen i det daglige deles af lærerne, fortæller Gordon Ørskov Madsen, formand for Danmarks Lærerforening (DLF).

- Nærværende ledelse er et meget stort ønske hos os. Hver gang vi spørger lærerne, svarer de, at de mangler ledelsessparring og tidlig involvering i komplekse sager. Mange oplever, at de står alene med svære opgaver i klassen, som kunne være håndteret tidlige, hvis ledelsen havde haft mulighed for at involvere sig, siger han.

De tre største udfordringer

Respondenterne kunne vælge mellem 14 svarmuligheder og markere op til tre. Grafikken viser de tre udfordringer, der fik flest kryds.

Kilde: Skolelederundersøgelsen 2025

➤ Også fra kommunal side er der panderynker over den manglende tid til nærværende faglig ledelse.

- Det er både bemærkelsesværdigt og bekymrende, at så mange skoleledere oplever, at de ikke har mulighed for at være tæt på undervisningen, siger Michael Gravesen, formand for Børne- og Kulturchefforeningens skolenetværk, og tilføjer:

- Der er bred enighed om, at dygtige lærere er helt afgørende for kvaliteten af undervisningen, men der er også bred enighed om, at dygtig og nærværende faglig ledelse bidrager markant til elevernes læring. Derfor er det naturligvis en bekymrende udvikling, siger Michael Gravesen, som til hverdag er direktør i Kalundborg Kommune.

Vi er mere end administratorer

Debatten om skoleledernes rolle dukker jævnligt op, ikke mindst spørgsmålet om, hvorvidt skoleledelsen i dag reelt primært er administrator. Den præmis afviser Dorte Andreas.

- Det synes jeg simpelthen ikke, at vi skal acceptere. Vi er uddannede lærere og har søgt jobbet, fordi vi brænder for pædagogik, skoleudvikling og det at gøre en forskel for børn og unge. Det er her, meningen i jobbet ligger, siger hun.

Skolelederundersøgelsen 2025 viser da også meget tydeligt, at netop faglig ledelse er det, der giver størst arbejdsglæde. 47 % angiver således, at arbejdet med skoleudvikling giver mest energi og glæde ved lederjobbet. Henholdsvis 41 % og 40 % svarer desuden, at ledelse af læring samt arbejdet med børn og unge giver mest energi og glæde. Som det bliver udtrykt i

undersøgelsen: "Det giver mig mest glæde at træffe beslutninger, at være en vigtig del af lokalsamfundet, at arbejde med det pædagogiske og facilitere og realisere skoleudvikling".

Ledelsen bliver pedel

En væsentlig forklaring på, at skolelederne har vanskeligt ved at være faglige ledere tæt på undervisningen, er ifølge Dorte Andreas den kraftige vækst i administrative og praktiske opgaver.

- Administrative opgaver har altid været en del af jobbet, men de er vokset ekstremt meget. Samtidig er dokumentationskravene og opgaver, som tidligere blev løst af forvaltningerne, blevet langt mere omfattende. Det er med til at lægge et voldsomt pres på skolelederens mulighed for at være tæt på undervisningen, medarbejderne og eleverne, siger hun.

Dorte Andreas peger også på, at praktiske opgaver, som tidligere blev varetaget af skolesekretærer og servicepersonale, i dag ofte ligger på skolelederens bord.

- Vi kan se i undersøgelsen, at mange skoleledere må håndtere administrative og praktiske opgaver, som tidligere blev udført af blandt andet teknisk personale, siger Dorte Andreas.

En skriver i undersøgelsen. "Vi har fået alt for mange opgaver, som er pedelopgaver. Vi har fået alt for mange opgaver, som vi ikke er uddannet til, som vores administrative medarbejdere er uddannet til, men som de ikke længere skal varetage".

Dertil kommer flere og langt mere komplekse elevsager foruden de strukturelle udfordringer ved store distriktsskoler med flere matrikler. Mange skoleledere peger i undersøgelsen på, at det er svært at drive ledelse tæt på, når man hver dag skal pendle frem og tilbage mellem flere matrikler.

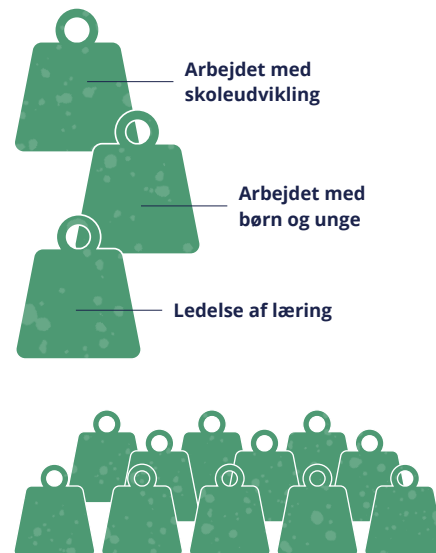
Også det billede vækker genklang blandt lærerne.

- Vi har jo set en bølge igennem mange år, hvor lederne skal være ledere på flere matrikler og ledelsesmæssigt skal gabe over et kæmpestort spænd, og det holder overhovedet ikke. Nogle kommuner er vendt tilbage til tidligere strukturer, hvor lederen skal koncentrere sig om ét sted, og

De tre opgaver, der skaber mest arbejdsglæde

Respondenterne kunne vælge mellem 14 svarmuligheder og markere op til tre. Grafikken viser de tre opgaver, der fik flest kryds.

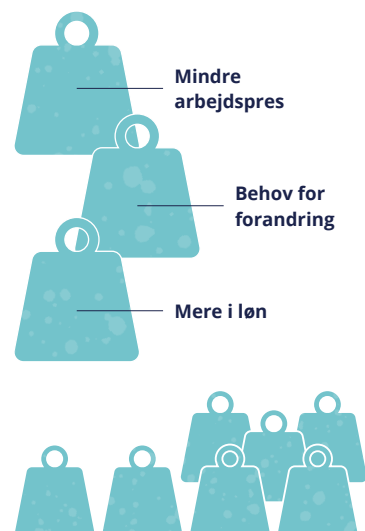
Kilde: Skolelederundersøgelsen 2025

De tre største årsager til ønske om jobskifte

Grafikken viser de tre årsager, som flest skoleledere har angivet som grund til at overveje jobskifte. Kun respondenter, der har overvejet at skifte job inden for de seneste tre år, indgår. De kunne vælge mellem 10 svarmuligheder og markere op til tre.

Kilde: Skolelederundersøgelsen 2025

det synes jeg er fornuftigt. Det håber jeg, at vi kan fortsætte med i kommunerne, siger Lærereforeningens formand, Gordon Ørskov Madsen.

Ifølge Skolelederforeningens formand kan problemerne ikke løses lokalt alene.

- Helt overordnet er problemet, at ledelseskraften ikke er fulgt med opgaverne. Tværtimod er der sparet på ledelse, samtidig med at kompleksiteten og opgavemængden er vokset, siger Dorte Andreas.

Der ligger et politisk ansvar, både nationalt og kommunalt, for at se på, om folkeskolen har tilstrækkelig ledelseskraft, pointerer Dorte Andreas og rejser samtidig et mere grundlæggende spørgsmål:

- Har folkeskolen overhovedet resurser nok til den opgave, vi forventer, den skal løse i dag? Det mener jeg ikke.

Administrative greb kan frigive tid

Selvom kommunal børne- og ungedirektør Michael Gravesen deler bekymringerne, er han mere forbeholdende med at reducere problemstillingen til udelukkende et spørgsmål om resurser.

- Man skal være varsom med at udpege én årsag. Det handler om en kombination af administrative opgaver, komplekse elevsager, organisering og støttefunktioner.

Om kompleksiteten ved store distriktskoler understreger han, at der er tale om politiske prioriteringer.

- Det er et valg, om man ønsker 'en skole – en skoleleder', eller om man organiserer store distriktskoler. Selvom jeg personligt foretrækker princippet om én skoleleder per skole, anerkender jeg hensynet til balancerede skoledistrikter. Det afgørende

er, at det er tydeligt, hvem der har ledelsesansvaret, siger Michael Gravesen.

Med erfaring som tidligere skolechef i Holstebro Kommune peger han på, at det er muligt pragmatisk at kombinere de forskellige hensyn og samtidig overholde formaliteterne.

Michael Gravesen har således selv været med til at etablere en stor distriktskole med Folkeskolen i Holstebro By. Formelt er det én stor folkeskole. I praksis er det tre folkeskoler med 'en skole – en skoleleder' i ét skoledistrikt.

- Min pointe er, at uanset organisering må man i hver kommune drøfte, hvordan ledelsesopgaven tilrettelægges bedst muligt på tværs af forvaltninger, stabsfunktioner og de faglige velfærdsledere, siger han.

Mangfoldige opgaver

Michael Gravesen anerkender Skolelederforeningens kritik af, at skoleledelserne i stigende grad løser opgaver, der i et vist omfang tidligere lå andre steder.

I undersøgelsen bliver der beskrevet et eksempel på, hvordan opgavernes spændvidde er blevet enorm:

"Skoleledelse handler alt for ofte om alt muligt andet end skole, hvor elever skal i læring og trivsel via gode og dygtige medarbejdere. Ud over det politiske pres for at løse en opgave for flere med færre resurser er der et stigende fokus på arkivering og dokumentation i forbindelse med klagesager, som jeg selv skal håndtere. Dertil kommer, at de kommunale bygninger nu betragtes som 'mine', og at jeg inden for den samme økonomiske ramme også skal agere byggeherre og sikre en stabil bygningsdrift i samarbejde med diverse myndigheder, såsom brandmyndigheden".

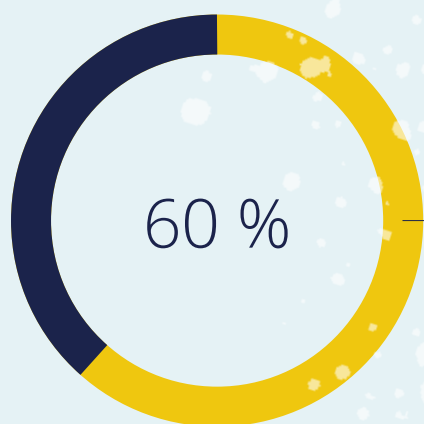
Her retter børne- og ungedirektøren pilen mod nogle lokale handlemuligheder.

- Hvis det ikke er muligt at prioritere centrale støttefunktioner i kommunerne til folkeskolerne, så bør man ledelsesmæssigt inden for skolerne egne budgetrammer overveje, om man kan opprioritere eksempelvis skolesekretærfunktionen. Alternativt tilkøbe opgaveløsninger på tværs af skolerne ved forvaltningen, økonomistaben, ejendomsservice og HR, siger Michael Gravesen.

Han forstår dilemmaet i at prioritere administrative resurser frem for pædagogiske stillinger, men understreger betydningen af velfungerende støtte.

- De fleste, der arbejder på en folkeskole, ved, at en dygtig skolesekretær ofte er hjertet på skolen og understøtter både forældre, medarbejdere og ledelse. Derfor er det en helt legitim prioritering, siger Michael Gravesen.

Det fremgår af Skolelederundersøgelsen, >

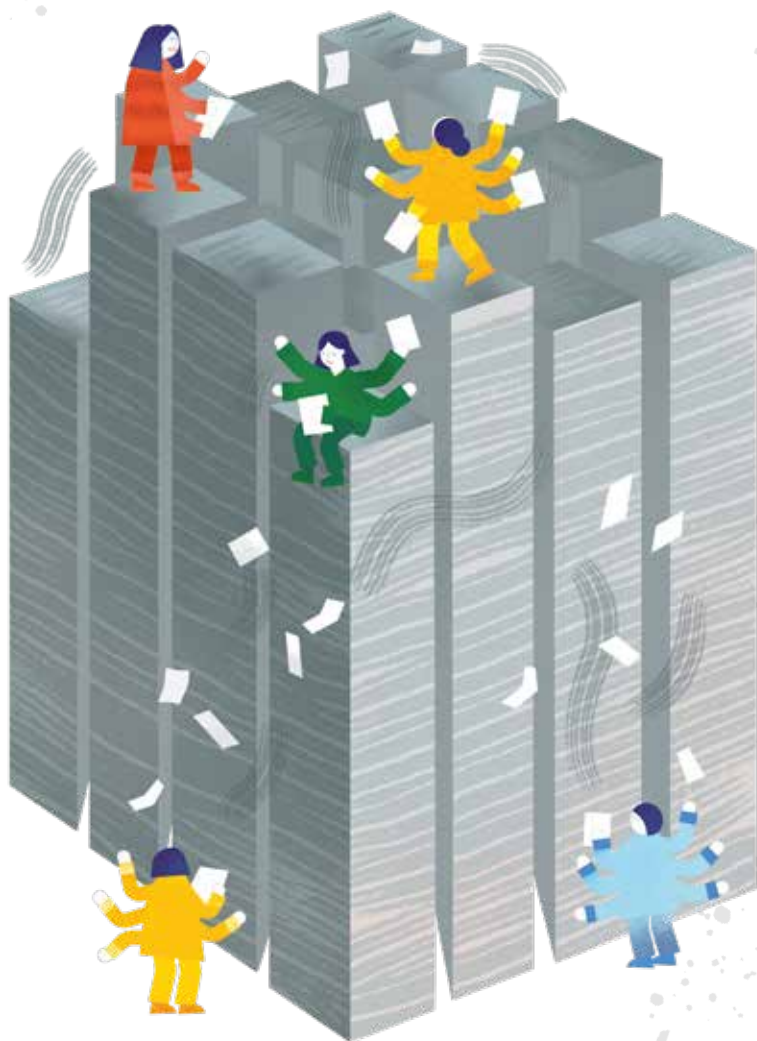

Faglig ledelse

60 % af skolelederne svarer, at de ikke kan prioritere at være tæt på undervisningen (ledelse af læring).

Kilde: Skolelederundersøgelsen 2025

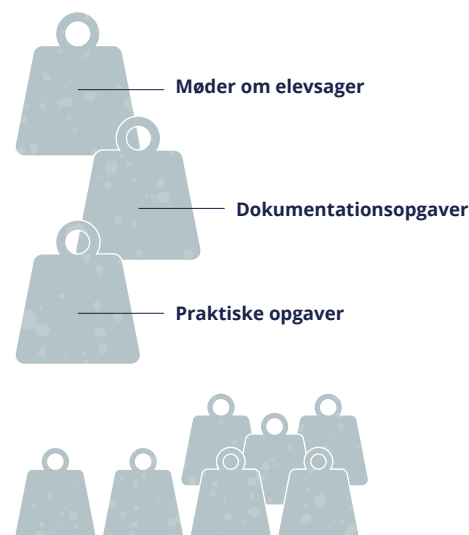

De tre hyppigste nye/udefrakommende opgaver

Grafikken viser de tre typer opgaver, som hyppigst bliver angivet som nye eller udefrakommende. Kun respondenter, der har oplevet opgaveglidning, indgår. De kunne vælge mellem 10 svarmuligheder og markere op til tre.

Kilde: Skolelederundersøgelsen 2025

at tunge elevsager fylder rigtig meget hos skolelederne, og det genkender lærerne fra deres egen hverdag, pointerer Lærerforeningens formand.

- Derfor har vi et fælles ønske om at styrke tidlig indsats og forebyggende indsatser, herunder integrationsopgaven, så vi alle kan bruge vores ressourcer mere hensigtsmæssigt og konstruktivt, siger Gordon Ørskov Madsen.

Ifølge ham er der blandt lærerne stor forståelse for skoleledernes vilkår.

- Lærerne klandrer ikke lederne, at de ikke kan være tættere på i klasserne, for de kan godt se, at lederne bliver bombarderet med administrative opgaver, siger han.

Nærværende ledelse betyder meget

Ifølge Gordon Ørskov Madsen skal man ikke underkende betydningen af faglig skoleledelse.

- Skoleledelsen har enorm betydning for skolens udvikling og undervisningsmiljøet i klasserne. Desværre har lederne for mange opgaver, der tager fokus væk

fra undervisningen, men vi skal huske, at undervisningen er og bliver skolens vigtigste opgave.

Heri er Skolelederforeningens formand, Dorte Andreas, helt enig.

- Det er ikke kun vigtigt for lederne, men også for lærerne og eleverne, at ledelsen er tæt på i det daglige. Vi hører jo også fra lærerne, at de har brug for en tydelig ledelse og en ledelse, de kan sparre med i det daglige. Det har afgørende betydning for hele skolen, og altså også for elevernes udvikling og trivsel, opsummerer Dorte Andreas.

Vi skal holde på lederne

Og selvom mange skoleledere fortsat finder glæde i arbejdet, viser undersøgelsen, at arbejdsglæden er presset.

Halvdelen af de adspurgte svarer således, at de har overvejet at skifte job inden for det seneste år. Den mest udtalte grund er et ønske om at finde et arbejde med mindre arbejdspress. Ønsket om at skifte job varierer meget fra kommune til kom-

mune. I en enkelt kommune i hovedstadsområdet angiver hele 85 % af skolelederne, at de overvejer at skifte job.

- Hvis vi ikke handler nu, risikerer vi, at færre får lyst til at blive skoleleder fremover. Det vil være alvorligt – ikke bare for lederne, men for hele folkeskolen, siger Dorte Andreas. ●

Skolelederundersøgelsen 2025

Undersøgelsen er foretaget i perioden 19. november til 8. december 2025. 2.703 ud af 3.535 adspurgte medlemmer har svaret. Det giver en svarprocent på 76. Undersøgelsen bliver foretaget hvert andet år.

Læs undersøgelsen

Gid jeg havde lært det i skolen

Mød os på
Lærfest 26
på stand 80

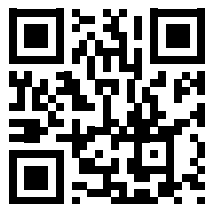
Hvad er en forskudsopgørelse? Hvad skal man være opmærksom på som influencer? Og skal man betale skat af krypto?

Skat påvirker os alle, men er ikke altid lige let at forstå. Introducer dine elever til skattesystemet gennem temaer, der er tæt på deres hverdagsliv og interesser.

Skat på skoleskemaet er et gratis undervisningssite udviklet i tæt samarbejde med lærere og elever.

- Klar til brug med færdige forløb – uden særlig forberedelse
- Fleksibelt og nemt at tilpasse til klassens niveau
- Velegnet til samfundsfag og tværfaglige forløb
- Materialer med korte tekster, videoer, grafik, quizzer og opgaver

Kom nemt i gang på skat.dk/skole

Har dine elever set Jonas Risvigs YouTube-serie PEAK?

På Skat på skoleskemaet kan eleverne lære om den første lønseddel – og du kan bruge serien i din undervisning.

Akutskolen ses som et politisk vink om fællesskabets betydning

En akutskole i Odense er tænkt som et nyt redskab over for grov adfærd, men otte måneder efter etableringen er tilbuddet endnu ikke brugt. Skoleledere ser det som et signal om at værne om fællesskabet, mens politikerne er uenige om børnesyn, økonomi og vejen frem.

— I 2025 dukkede et nyt ord op i folkeskoledebatten i Danmark. Akutskole. Eller timeout-tilbud. Begge udtryk betegner det tiltag, som Odense Kommune indførte i juni 2025 for at tage hånd om elever, der udviser en ”grov, grænseoverskridende adfærd”, som det hedder.

Akutskolen blev oprettet i kølvandet på konkrete sager, hvor de eksisterende indsatser ikke slog til. Kommunen pegede på behovet for et ekstra redskab i de få, men meget belastende situationer, hvor fællesskabet i en klasse er under pres.

Nu kan en elev med kort varsel flyttes midlertidigt til en såkaldt akutskole, der ligger i Odense-forstaden Bellinge. Her vil et hold af specialister stå parat med en særlig indsats, der skal hjælpe eleven til at vende tilbage til fællesskabet i folkeskolen.

I januar i år, otte måneder efter etableringen af tilbuddet, havde det dog endnu ikke været taget i brug.

Om årsagen hertil siger formand for Skolelederforeningens lokalforening i Odense Simon Hempel-Jørgensen:

- Når vi skoleledere har talt om det, har der ikke lige været en aktuel sag, hvor det var det tiltag, der skulle til. Det vil jo aldrig være det første, man griber til – det er noget, man bruger, når man har nået et sted i en sag eller et forløb, hvor man tænker, at nu er det det rigtige værktøj. Der skal være hensyn til proportionalitet, der skal være givet advarsler og så videre, før man foranstalter det. Og der er også nogle økonomiske hensyn, siger han med en hentydning til, at det koster en skole 50.000 kroner at benytte tilbuddet.

Behov for at vise lederskab

Selvom akutskolen ikke er et værktøj, som skolelederne i Odense på noget tidspunkt har bedt om, er Simon Hempel-Jørgensen dog ikke modstander af det.

- Jeg har ikke hørt nogen kolleger efterspørge denne her nye mulighed, men vi har sådan set heller ikke noget imod det – jeg har aldrig kritiseret det. Jeg forstår godt, at der er behov for at udvise politisk lederskab og finde nye redskaber, fordi politikerne synes, at udviklingen i folkeskolen skal gå en anden vej, og ønsker at sende nogle signaler om det.

I en undersøgelse lavet af forvaltningen i Odense blandt kommunens skoleledere angiver 70 %, at de ikke har haft en sag, der krævede en henvisning til akutskolen, mens 44 % siger, at de har tyet til andre løsninger. 20 % nævner, at økonomien i tilbuddet har afholdt dem fra at benytte det.

Større ting på spil

For Simon Hempel-Jørgensen handler akutskolen om nogle større bagvedliggende strømninger.

- Det er jo ikke så enkelt – jeg synes egentlig, at det er meget mere nuanceret end som så. Der er nogle større ting på spil, end om vi synes, at akutskolen er en god ide. Min tolkning er, at det er politisk signalgivning om, at man er forpligtet over for fællesskabet. Og det støtter jeg op om.

Lokalforeningens formand, der selv er leder på Korup Skole i Odense, og hans kolleger oplever ofte, at enkeltindivider

udfordrer fællesskabet, og han vælger at læse akutskolen ind i denne sammenhæng – som et middel til at styrke respekten for fællesskabet.

- Jeg taler jo næsten dagligt med dem, som jeg er leder for, om, hvordan vi skal håndtere det, at der ikke er særlig stor enighed om, at man skal respektere fællesskaber. Vi har alle mulige oplevelser i det daglige, hvor vi ser folk tilsidesætte fællesskabet i forhold til egne interesser. Det kan være en borger, der problematiserer en skoleleders beslutning ud fra sit eget perspektiv og ikke har øje for, at det, skolelederen faktisk værn timer om, er et fællesskab, og at man som individ må bøje sig lidt og vise et større hensyn til fællesskabet end til ens egne interesser.

Uenig i børnesynet bag akutskolen

Akutskolen blev indført, mens Susanne Crawley (R) var rådmand for Børn- og

••
Min tolkning er, at det er politisk signalgivning om, at man er forpligtet over for fællesskabet. Og det støtter jeg op om.

Simon Hempel-Jørgensen
Formand for Skolelederforeningens lokalforening i Odense

Skoleledernes beføjelser i spil

Siden akutskolen kom til, har statsminister Mette Frederiksen sat fokus på skoleledernes muligheder over for elever med ekstremt voldsom adfærd med et forslag om at udvide beføjelserne. I november 2025 foreslog hun i et interview i Berlingske Tidende at give skoleledere mulighed for at udskrive elever i 7.-9. klasse og sende dem i et midlertidigt tilbud, men også i sidste ende nægte dem at vende tilbage til skolen.

I artiklen på side 24 fortæller tre skoleledere, om det er et greb, de har brug for.

••

Når man skal bruge timeout-tilbuddet, er det jo, fordi det, man har gjort, ikke er lykkedes, så man er nødt til at udskille en elev.

Brian Dybro

Rådmand i Børn- og Ungeforvaltningen, Odense Kommune

➤ Ungeforvaltningen i Odense Kommune. I januar 2026 overtog Brian Dybro (SF) posten som rådmand for området. Han har fulgt processen omkring etableringen af akutskolen, men lægger ikke skjul på, at dette tiltag ikke er en blomst, der har vokset i hans have.

- Min holdning er, at timeout-tilbuddet af nogle er blevet italesat ud fra en tænkning om, at børn gør noget ondt, og at der skal være en konsekvens og en straf. Den tilgang og det børnesyn er jeg grundlæggende uenig i, siger han.

Han er dog glad for Simon Hempel-Jørgensens udmelding om, at han som skoleleder tolker akutskolen som et udtryk for støtte fra politikerne til at opprioritere og respektere fællesskabet.

- Det er jo rigtigt, at det også er en diskussion, siger Brian Dybro.

- Jeg sætter stor pris på, at en skoleledelse er tydelig om det, man forventer på en skole af forældre og børn, og at skolen tager et ansvar. Det, tror jeg, er en hjælp til os alle sammen. Og der har vi jo nogle dygtige skoler og dygtige ledere, som er gode til at stille krav og beskrive, hvad de arbejder med på skolen. Dem har jeg fuld tillid til.

Akutskolen på 'prøvetid'

Rådmand Brian Dybro vil hellere investere mere i den almene folkeskole og i tiltag, der kan forebygge, at en elev skal ud i et timeout-tilbud.

- Helt grundlæggende ville jeg ønske, at denne type tilbud var overflødig. Grundlæggende synes jeg, vi skal være så gode til det tværfaglige samarbejde ude på skolerne – at man håndterer problemerne, inden de vokser sig store. For når man skal bruge timeout-tilbuddet, er det jo, fordi det, man har gjort, ikke er lykkedes, så man er nødt til at udskille en elev.

Der skal i maj ske en evaluering af akutskoletilbuddet, og her skal det så vise sig, om der er stemning i Odense Kommune for at fastholde akutskolen. Brian Dybro kan dog ikke lige nu forudse, hvor det ender.

- Nogle partier har været meget optaget af, at det skulle være en akutskole med timeout på en anden selvstændig matrikel. Der har jeg en anden tilgang – jeg synes, det vigtigste må være, at vi undgår de situationer, hvor der er brug for sådan et tilbud. Det tror jeg, at vi alle kan blive enige om. Så er spørgsmålet, hvordan vi kommer derhen. Der tror jeg, at det at investere i de almene skoler, så de har de nødvendige understøttende funktioner, er det, vi skal sikre. ●

Om akutskolen i Odense

- + Akutskolen eller timeout-tilbuddet blev oprettet i Odense Kommune i juni 2025.
- + Tilbuddet kan tage imod op til syv elever fra 4. til 9. klasse, som har udvist "grov, grænseoverskridende adfærd". Eleverne kan med kort varsel henvises til akutskolen, der har sin egen matrikel og specialuddannet personale, som er tilknyttet PPR på de almene folkeskoler, men kan rykke ud til akutskolen.
- + For elever i 0.-3. klasse kan der sættes ind med akutteamet på deres egen folkeskole.
- + Det koster en skole 50.000 kroner at benytte akutskoletilbuddet, og eleverne kan opholde sig på skolen i op til 15 dage.
- + I januar 2026 havde tilbuddet endnu ikke været taget i brug.
- + Akutskolen koster Odense Kommune 5,7 millioner kroner om året, ligegyldigt om den bliver brugt eller ej.

Hvor mange børn som Victoria overser vi i skolen?

Victoria var ikke doven – hendes øjne arbejdede på overtid.
Over 50 % af ordblinde har også visuelle udfordringer, som gør læsning til en daglig kamp, længe før nogen reagerer.

Da bogstaverne stod stille

– Victorias vej til læseglæde

Jeg vil gerne fortælle jer en historie. En personlig historie. Om vores datter Victoria.

Victoria er 11 år og går i 4. klasse. Hun er fantasifuld, kærlig, kreativ – en af de der børn, der kan forsvinde helt ind i leg eller fortællinger med veninderne. Men skolegangen, særligt læsning og skrivning, har altid været en stor udfordring for hende.

Allerede i de små klasser begyndte vi at ane det. Hun forvekslede bogstaver, sprang ord over, og blev hurtigt udmattet bare af at læse en kort sætning. Og en dag sagde hun noget, jeg aldrig glemmer:

"Far... det er som om bogstaverne løber rundt som små hamstrer på siden."

Det gjorde indtryk. For vi kunne jo også se det. Ikke bare på hendes læsefærdigheder – men på hendes tro på sig selv. Hun begyndte at trække sig. Blev mere stille, usikker. Hun var bange for at fejle, og i takt med det mistede hun også noget af sin glæde.

Så fik vi hende testet. Og ja – testen var klar: ordblind. Rød i alle felter.

Det kom ikke som et chok. Dybest set vidste vi det jo godt. Men det gjorde alligevel ondt. For det blev så tydeligt, hvor meget det allerede havde sat sig – ikke bare i hendes læring, men i hendes selvopfattelse og sociale liv.

Vi prøvede mange forskellige tiltag. Programmer, støtteordninger, pædagogiske værktøjer. Men intet hjalp hende for alvor. Og så... kom brillen.

En læsebrille. Simpel, men med speciallinser, som dæmper den visuelle uro, mange ordblinde oplever. Vi havde ikke store forventninger – det var bare endnu et forsøg i rækken. Men da Victoria tog den på for første gang, skete der noget magisk. Hun begyndte at græde. Ikke af frustration – men af lettelse. Hun kiggede op og sagde:

"Mor... bogstaverne står stille... Jeg kan læse det her."

Der sad vi. Med klump i halsen. For det øjeblik – det var et vendepunkt.

Frederik K. Pedersen,
far til Victoria

Det var, som om en dør åbnede. En dør til en verden, som ellers havde været lukket for hende.

Siden den dag er alt blevet anderledes. Hun læser hjemme. Hun tør skrive. Hun laver færre fejl. Hun er gladere. Mere modig. Og det smukkeste? Hun går selv på biblioteket og låner bøger. Frivilligt. Med glæde.

Det er stadig ikke let. Hun er stadig ordblind. Hun har stadig brug for støtte. Men forskellen er, at hun tror på, at hun kan. Og det gør hele forskellen.

For os som forældre er det næsten ufatteligt, at noget så enkelt som en Lexilens læsebrille kunne få så stor betydning. Men det gjorde den. Det har været livsforandrende.

Derfor er det vigtig at dele Victorias historie. I håb om, at andre børn, som kæmper med de samme bogstaver, måske også kan få lov til at opleve den lettelse, det håb – og den sejr – det er, når man pludselig kan læse på sin egen måde.

– Far til Victoria

Når over halvdelen af ordblinde også har visuelle udfordringer, er det nødvendigt at handle - ikke vente. Lad os tage dialogen

Kontakt:

🌐 info@lexilens.dk

☎ +45 98153366

[in LinkedIn/lexilens-nordic](https://www.linkedin.com/company/lexilens-nordic)

[f Facebook/lexilensnordic](https://www.facebook.com/lexilensnordic)

[ig Instagram/lexilensdanmark](https://www.instagram.com/lexilensdanmark)

Er muligheden for at smide elever ud af skolen et greb, som skoleledere har brug for?

Statsministeren vil give skoleledere ret til at smide voldelige elever fra 7., 8. og 9. klasse ud. Hvis ikke folkeskolen udviser nultolerance over for vold og kriminalitet, kan samfundet ikke hænge sammen, mener hun. Er det et ledelsesgreb, som skolelederne har brug for, og hvilke dilemmaer har det?

Sådan lyder forslaget:

- + I første omgang vil det være en midlertidig udsmidning, hvor eleven sendes over i et andet tilbud, typisk en ungdomsskole, i op til 50 dage.
- + Skolelederne kan nægte eleven retten at vende tilbage – derefter skal kommunalbestyrelsen finde en løsning.
- + Udskrivningen skal kun ske i særligt grove tilfælde eller gentagelsestilfælde, hvor eleven ikke overholder skolens ordensregler.
- + Det er tiltænkt elever, der begår kriminalitet, overlagt vold, vedholdende chikane eller voldsomt hærværk. Ikke børn med diagnoser.

Læs mere om forslaget

På Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside

I artikel i Berlingske (bag betalingsmur)

3 ledere i folkeskolen mener

••

De eksisterende værktøjer er ikke altid nok

Ole Fredriksen, skoleleder, Rødby Skole

••

Den ultimative afvisning duer ikke hos os

Lone Jørgensen, skoleleder, Tilst Skole

••

Folkeskolen skal være folkets skole – for alle

Carl Bruun Rasmussen, skoleleder, Haarby Skole

Ole Frederiksen

Skoleleder, Rødby Skole

Om skolen

Rødby Skole ligger i Lolland Kommune og har 58 medarbejdere og 306 elever fra 0. til 9. klasse. Skolen ligger i et stort geografisk distrikt, der har den laveste socioøkonomiske score på Lolland. 15-20 % af eleverne er tosprogede.

Jeg vil gerne have muligheden, men vil sjældent bruge den

— Jeg synes altid, det er rart at have beføjelser, så jeg siger ja til muligheden for at smide elever ud som et greb i værktøjskassen. Det vil blive brugt meget sjældent, og jeg vil kun gøre brug af det, hvis der ligger noget fornuftigt i den anden ende. Der kan være elevadfærd, der fylder så meget og skaber utryghed for medarbejdere og elever, så vi er nødt til at agere. I dag kan vi flytte en elev til en anden kommunal skole, hvis der er plads, eller vi kan udsluse til praktik, ungdomsskole eller specialskole, men nogle gange kan vi ikke visitere videre. Her sætter vi typisk ekstra resurser på – ofte via én til én-undervisning – væk fra fællesskabet.

Fyldt med etiske dilemmaer

Når jeg gerne vil have mulighed for at smide elever ud, er det, fordi de eksisterende værktøjer ikke altid er nok. Når vi eksempelvis står i en situation, hvor vi for at skabe et trygt arbejdsmiljø for medarbejdere og et godt læringsrum for elever har brug for at trække hurtigt af, og hvor nogle af de her elever har brug for et noget længere træk – end fem dages bortvisning eller de maksimum 10 skoledage på et skoleår, som Ordensbekendtgørelsen giver os mulighed for i dag.

Vi har oplevet elever med kniv og elever smadre ruder med sten, og vi kan ikke have elever med udadreagerende, truende adfærd – med eller uden våben. Så jeg vil gerne have muligheden, men der skal være nogen, der samler dem op. For hvis de bare bliver overladt til sig selv og kommer ud i yderligere marginalisering, duer det ikke.

Jeg er enig i præmissen om nultolerance over for vold og kriminalitet i folkeskolen, men samtidig er nultolerance ikke lig med

nulforståelse, og det her er et felt fyldt med etiske dilemmaer.

Hvis vi sammenligner med resten af samfundet, og nogle begår voldskriminalitet, sætter vi dem i fængsel – tager dem væk fra fællesskabet, men her taler vi børn og unge, og det gør en kæmpe forskel. Så vi har fællesskab og inklusion på den ene side og læringsmiljø og arbejdsmiljø på den anden side, og der skal være en skarp opmærksomhed på, at det ikke bliver en glidebane, for en bortvisning har meget store konsekvenser.

Pædagogiske hjemsendelser

Får vi ikke mulighed for bortvisninger med gode tilknyttede indsatser efterfølgende, har vi brug for et endnu tættere samarbejde omkring barnet – også med socialforvaltning. Derudover kompetenceløft til lærerne og hurtigere visitation.

Her på skolen har vi i nogle år arbejdet med pædagogiske hjemsendelser, hvor lærere og pædagoger tager beslutningen om, at skoledagen slutter for i dag – for elever, der mobber, driller, er fysisk voldssomme, destruerer læringsrummet, ikke taler ordentligt til lærerne, går over medarbejdernes grænser.

Tidligere kom medarbejdere og elever op til mig, og jeg skulle så beslutte, uden at have været i rummet og ofte ud fra to forskellige versioner, hvad der skulle ske. Efter at vi har lagt beslutningsgrundlaget ud til lærere og pædagoger, har vi fået et andet og bedre læringsmiljø. Medarbejderne kontakter også forældrene, så barnet kan komme hjem, og næste dag må barnet komme retur til fællesskabet i skolen. ●

Udsimidning får ikke unge til at ændre løbebane

Lone Jørgensen

Skoleleder, Tilst Skole

Om skolen

Tilst Skole ligger i Aarhus Kommune og har omkring 90 ansatte og knap 600 elever fra 0. til 9. klasse – heraf 44 elever i fem specialklasser. Skolen ligger i et udsat boligområde med stor mangfoldighed, mange resurcesvage familier og en lav socioøkonomisk score. 48 % af eleverne er tosprogede.

— I Aarhus Kommune arbejder vi med bredere børnefællesskaber, hvor vi skaber rammer, som alle kan være i. Det ved jeg ikke, hvordan er muligt, hvis man har en eksklusionsmulighed i baglommen. Et scenskift kan godt være nødvendigt for en elev, for et fællesskab kan også underbygge uhensigtsmæssig adfærd, og jeg er på ingen måde imod konsekvens, men det skal hænge sammen med læringssynet og børnesynet, og det at bortvise elever – den ultimative afvisning – det duer ikke hos os.

Allerede i dag har vi en del greb i Ordensbekendtgørelsen med hjemsendelse og flytning til anden skole – en mulighed, jeg dog aldrig har benyttet mig af, og jeg har heller aldrig modtaget en elev fra en anden skole. For mig handler det ikke om flere beføjelser eller om at tage hårdere fat, men om, at lærere og pædagoger arbejder under tydelige rammer, så de har handlemuligheder.

Vi skal arbejde med vold

Jeg tænker ikke, vi løser problemet ved at smide børn ud. Nogle gange kan det være nødvendigt at sende nogle hjem – ikke for det pågældende barn, men for de andre børn, og selvfølgelig skal en elev ikke møde ind dagen efter, hvis eleven har slået en lærer ned. Og er man ekstremt voldelig, skal man ikke være i folkeskolen, så er man specialskolebarn. Men det er en underlig tilgang at have til børn og sige; du skal væk herfra. Vi skal hellere have

fokus på, hvad det trigger. Vi skal aldrig acceptere vold, men vi skal være villige til at arbejde med vold, og i skoleregi har der altid været brugt vold og fysisk adfærd – også da jeg var barn, men bliver vold vores sprog, er det rigtig bekymrende.

Der er ingen tvivl om, at folkeskolen har en anden opgave end for 25 år siden, og vi skal arbejde langt mere med social træning og følelsesmæssig håndtering. Her på skolen har vi lige indført ”Diamantforløb” – følelsesorienterede forløb, og lige nu har vi et forløb for en gruppe drenge på 6. årgang, som er særligt hurtige på aftrækkeren. Her arbejder vi med, hvad der ligger bag vreden, og hvilke redskaber man kan bruge til at håndtere vreden. Vi begyndte i indskoling, for når børn ikke har så meget sprog, er de hurtigere til at bruge fysisk adfærd som sprog, og så er det også noget med ikke at give dårlige vaner.

Større krav til forældre

Folkeskolen skal som princip kunne rumme alle, og det er netop i store og sunde fællesskaber, at man har mulighed for at ændre adfærd. Så vi har ikke brug for en ret til at smide elever ud. For det får ikke unge til at ændre løbebane.

Jeg vil også være nervøs for, om det vil blive gjort for hurtigt – og hvor eleverne skal sendes hen. Smider vi ud til ingenmandsland, skal der nok stå andre klar til at gribe – for eksempel bander. For unge på jagt efter et nyt fællesskab kan man nemt få til at gøre dumme ting.

I stedet skal vi fokusere på pædagogisk forebyggende, tidlige indsatser, investere mere i folkeskolen, så vi kan gå tættere på eleverne, og så skal vi have forældrene mere på banen. Vi skal kunne stille større krav, og der er måske behov for udmeldinger fra kommuner eller ministerium i forhold til forældrenes ansvar. For det er afgørende, at forældre spiller med. ●

Vi skal holde fast i, at folkeskolen er en institution med plads til alle

— Helt grundlæggende synes jeg, det er for radikalt at smide elever ud. Folkeskolen skal være folkets skole – for alle, og jeg ser det som en styrke, at vi ikke har retten til at smide elever ud. Fordi vi er tvunget til at arbejde med de elever, vi har, og vi er nødt til at stå på tæer hver eneste dag for at lykkes med opgaven.

Jeg er sådan set enig i, at vi skal have nultolerance og ikke acceptere vold og kriminalitet, men derfra og til at smide en elev ud er der simpelthen for langt. Nogle gange kan man godt have lyst til at smide en elev ud for at beskytte de andre elever, og alle ansatte kan stå i en situation, hvor de er fyldt op og har lyst til at sige stop, men helt generelt har vi ikke brug for flere straffemæssige konsekvenser.

Tilstrækkeligt med greb

Ordensbekendtgørelsen er tilstrækkelig, for den giver også mulighed for at sende elever hjem. Her på skolen bruger vi jævnligt det at sende en elev hjem på dagen for en hændelse, fordi det er bedst for alle, at der laves en timeout, og eleven så kommer retur dagen efter. Vi kan også godt sende en voldelig elev hjem i nogle dage, men den fulde margen på 10 dage bruger vi sjældent. Ved hjemsendelser orienterer vi forældre, holder møder med elever, forældre, pædagoger og lærere og laver aftaler om, hvad vi gør, næste gang bølgerne går højt. Vi laver måske også en underretning på eleven.

I øjeblikket har vi også en enkelt elev overflyttet til en anden skole, her hos os har eleven chikaneret både elever og lærere – også med fysisk vold, men det går godt på den anden skole.

Ret til udsmidning af elever er fyldt med

dilemmaer. For på den ene side skal ofre for vold ikke møde deres voldsmand, og både elever og medarbejdere skal være trygge, men samtidig skal vi ikke ekskludere elever, skabe et a- og et b-hold. Her savner jeg svar på, hvad eleverne skal smides ud til, for de lærer ikke noget af at blive smidt et sted hen med andre voldelige. Folkeskolen er den eneste institution med plads til alle, og det skal vi holde fast i.

Noget spænder ben

I stedet for ret til udsmidning har vi brug for et bedre samarbejde med de sociale myndigheder, SSP, PPR. Vi har et samarbejde i dag, men noget spænder ben, for informationer går tabt, og i de store sager oplever vi, at den ene hånd ikke ved, hvad den anden laver.

Samtidig skal der nogle massive midler til, for eksempel investering i tolærerordninger i alle timer.

Jeg kunne også godt tænke mig mulighed for at sende elever ud i praktik tidligere. I dag må jeg kun gøre det, hvis eleverne går i 8. eller 9. klasse, her kunne jeg godt tænke mig, at det var muligt i 7. og nogle gange også i 6. klasse. Fordi de her praktikker kan give et afbæk for udadreagerende elever og være med til at hjælpe dem på rette spor.

Der mangler også noget i forhold til forældrene, vi skal have et bedre system med krav og hjælp til forældrene. Hvis vi laver en underretning, men familien siger, at de ikke har brug for hjælp, og det ikke er noget virkelig grelt, så bliver sagen lukket. ●

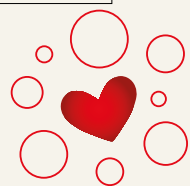

Carl
Bruun
Rasmussen

Skoleleder, Haarby Skole

Om skolen

Haarby Skole ligger i Assens Kommune, har 50 ansatte og omkring 320 elever fra 0. til 9. klasse. Distriktet tæller selve Haarby med 2.000 indbyggere samt landområder, hvor ressourcevage familier tiltrækkes af billige boliger. Distriktet har en lav socioøkonomisk score. Cirka 5 % af eleverne er tosprogede.

CENTER FOR
ADHD+

Mød os på Lærfest 2026

Torsdag kl. 9.15 – 10.00
Lokale 17 – stand 244

Fra vision til virkelighed – stærke fællesskaber i praksis

Hvordan lykkes I med at skabe læringsmiljøer med trivsel, læring og inklusion – også for neurodivergente elever? Hos Center for ADHD+ understøtter vi skoler i at omsætte visioner til praksis gennem tydelig ledelse, fælles pædagogisk retning og et vedholdende fokus på relationer.

På LærFest 2026 deler vi erfaringer fra praksisnært arbejde med relationsarbejde, strukturer og små justeringer i hverdagen, der kan give stor effekt for både elever og personale. Vi viser, hvordan stærke relationer mellem elever og voksne – og et tæt samarbejde mellem ledelse, lærere, pædagoger og forældre – er afgørende for inklusion af høj kvalitet.

Mette Holst Bertelsen

Mette Birk Jakobsen

Kom forbi til en faglig dialog
om ledelse, relationer og
inkluderende læringsmiljøer,
der virker i praksis.

- Vi glæder os til at møde dig der.

Sæt kryds i kalenderen den 29. og 30. oktober, så du er klar til årsmøde 2026

— Balancen opstår måske først, når vi tør udfordre fællesskabets rammer: Ska-ber vi fællesskaber, der reelt kan rumme forskellighed? Eller må vi acceptere, at ikke alle fællesskaber er lige gode – og skal børn deltage for enhver pris?

Er målet et fællesskab, hvor man kun kan være med, hvis man kan sidde stille – hvor ro og lydighed er succeskriterier? For mange børn er det næsten fysisk umuligt at indgå i et fællesskab, hvor målet er passivitet. Hvis folkeskolen skal være for alle, skal der være deltagelsesmuligheder for alle. Odense danner i år rammen om Skolelederforeningens store årsmøde.

I 2025 deltog omkring 2.200 engagerede skoleledere fra hele landet.

I Odense Congress Center, hvor de to faglige og festlige dage finder sted i år, håber Skolelederforeningen på et lige så flot fremmøde.

- Vi glæder os allerede til at møde landets skoleledere. På årsmødet styrker vi det helt unikke fællesskab, vi oplever i Skolelederforeningen og blandt landets skoleledere. Årsmødedagene er en fantastisk mulighed for at samles om vigtige

og aktuelle emner om skolen og ledelsen af den, siger Dorte Andreas, formand for Skolelederforeningen.

Med placeringen i Odense – lige midt i Danmark – ønsker Skolelederforeningen at gøre det nemt og praktisk at mødes.

Skolelederforeningen er allerede i gang med forberedelserne. Hold øje med Skolelederforeningens hjemmeside og nyhedsbrev, hvor der løbende orienteres om årsmødet.

Tilmelding til årsmødet åbner den 28. april 2026

Interesseret i at udstille?

I år råder Skolelederforeningen over mere end 2.000 kvadratmeter til udstillingen. Kontakt venligst Jannik Brostrup Lambert Larsen på telefon 2893 0368 eller mail jbl@skolelederne.org.

Lønstigninger og bæredygtigt lederliv

I skrivende stund er forhandlingerne til OK26 i fuld gang. Skolelederforeningens temaer er løndannelse og et bæredygtigt lederliv. Rammeaftalerne forventes at blive indgået i midten af februar.

Følg med på Skolelederforeningens hjemmeside, hvor aftalerne bliver præsenteret, når de er i hus.

Der er kommet en ro på vores skole, som aldrig har været der før

Dueholmskolen passede ikke helt til de børn, der gik der. Den oplevelse havde skoleleder Lars Zedlitz Alberg, og det fik ham til at ændre på skoledagen. Nu har eleverne færre overgange og mere tid til fordybelse. Fokus er flyttet fra præstationer til at give alle elever et godt afsæt videre i livet.

— Eleverne på Dueholmskolen i Nykøbing Mors har kun to fag om dagen. Ét før frokost og ét efter frokost. De møder klokken 8 hver dag og får fri klokken 13.30. Hele året rundt.

Sådan har det været siden starten af skoleåret 2024/25, hvor skolen undergik en omfattende forandring af både rammer, didaktik og pædagogik.

Resultatet er slående, fortæller skoleleder Lars Zedlitz Alberg på en Teams-forbindelse fra den nordjyske ø midt i Limfjorden.

- Hvis du kom op på vores skole i dag, ville du ikke tro, at her er 700 børn. Ungerne går stille og roligt rundt, eller de arbejder i små enklaver rundtomkring. Her er stort set ingen konflikter. Ingen slåskampe. Det er vildt. Og det var allerede sådan det første år – faktisk efter få måneder. Der er kommet en ro på vores skole, som aldrig har været der før, på trods af at vi har startet noget fuldstændig nyt, siger han.

Den udløsende faktor i forhold til forandringerne var det, "som de fleste kommuner kæmper med i de her år", som Lars Zedlitz Alberg, der har været skoleleder på skolen i ni år, siger.

- Vi sad en dag i ledelsen og kiggede på nogle tal sammen med vores forvaltning, og vi kunne se, at flere og flere af vores børn blev ekskluderet fra vores skole. De kom i specialklasse og specialskole, og det så ikke godt ud. Så vi var enige om, at vi var nødt til at gøre noget.

I laver ikke skole for os

Dueholmskolen er Morsø Kommunes største folkeskole. Det er en overbygnings-skole, der går fra 4. til 9. klasse, så alle kommunens børn ender deres grundskoletid her, hvis de ikke går i kommunens specialskele eller på en af privatskolerne.

50-60 % af Dueholmskolens elever kommer fra familier, hvor forældrene har en kort uddannelse eller er ufaglærte, og ele-

verne drømmer om at blive håndværker, landmand, sosu-assistent, butiksansat, lagermedarbejder og så videre, fortæller Lars Zedlitz Alberg.

Så allerede dengang han blev ansat, begyndte han at overveje, om skolen egentlig passede til de elever, der gik der.

- Vi var tidligere sådan en traditionel skole, hvor man mødte ind om morgenen og havde seks-syv lektioner i løbet af en dag, og det vil sige mange overgange. Hver gang du har en overgang, mister du fem-ti minutter af timen i begge ender. Det er ikke bare et stort dagligt tab af god undervisningstid. Det gav også masser af uro og tumult og store og små konflikter i pauserne, der fulgte med ind i klasserummet. Så der var flere og flere børn, der blev udfordret i den skole, vi lavede, siger Lars Zedlitz Alberg, der drømte om at skabe en bredere og mere rummelig skole.

- Det var en skole, hvor vi måske ikke havde så meget fokus på præstationerne, men mere på, at vores børn skulle klare sig bedst muligt, når de kom ud af skolen, uanset hvilken vej de valgte at gå i livet. En skole, som kunne favne alle de her børn. Også de cirka 40 %, der gerne vil i gymnasiet, siger han.

At der var behov for at tænke i nye baner, fik Lars Zedlitz Alberg bekræftet for nogle år siden af en gruppe drenge på 9. årgang, som lidt for ofte blev sendt op til skolelederen, fordi de forstyrrede i deres klasser.

- Det var rigtig gode drenge, men de kedede sig. Så da de havde siddet hos mig et stykke tid, lavede jeg en aftale med dem om, at vi to gange om ugen skulle have en snak om, hvordan det gik i skolen, siger han.

I starten var der seks drenge i gruppen, men efterhånden var der 12, der kom for at snakke, så de endte med at få tilnavnet 'Lars' drenge'.

- Vi havde mange samtaler, og så var der en dag, hvor en af dem sagde: "Fuck, Lars, altså prøv at høre, I laver ikke skole for os. Vi er ordblinde, vi altid haft det svært med skolen."

••
Fuck, Lars, altså prøv at høre, I laver ikke skole for os. Vi er ordblinde, vi altid haft det svært med skolen.

Lars Zedlitz Alberg

Skoleleder på Dueholmskolen, Morsø Kommune

Lars Zedlitz Alberg

- + Skoleleder på Dueholmskolen, 10'eren og STU Mors siden 2016.
- + Har tidligere været skoleleder på Vestfjendsskolen i Viborg Kommune og på Rolighedsskolen og Specialskolen Østermølle i Thisted Kommune samt viceskoleleder på (dengang) Breum Skole i Skive Kommune.
- + Uddannet fra Læreruddannelsen i Aalborg 1993.
- + Speciallæreruddannelsen, Danmarks Lærerhøjskole 1995.
- + Diplom i ledelse, CVU Nordjylland 2007.
- + Fraskilt og far til tre voksne børn.
- + fritiden maler han, spiller musik, dyrker forskellig slags motion og vandrer. Står bag Soundsøre Festivalen – Danmarks måske mindste musikfestival, der blev afviklet for første gang i 2025.

Dueholmskolen

Dueholmskolen er en overbygningsskole, der går fra 4. til 9. klasse. Det er største folkeskole og eneste overbygningsskole, som har til huse i moderne bygninger i Nykøbing Mors. Der går 700+ elever på skolen, som har 32 almene klasser, en juniormesterlæreklasse og en specialklasse (lukkes fra næste skoleår). Der er godt 93 ansatte fordelt på lærere, pædagoger, køkkenpersonale og ledelse. Skolen modtager elever fra tre fødeskoler på Mors, fra den nordlige del af Skive Kommune og fra de lokale friskoler. Under skolen hører også 10. klassen 10'eren Mors og STU Mors, som har til huse på en anden matrikel.

skolen. Det eneste, vi går og glæder os til, er, at vi skal i lære som håndværker og ud at arbejde, tjene nogle penge og få et liv". Og så sagde han: "Det liv, du præsenterer for os, Lars, det gider vi ikke". For mig var det en øjenåbner og en erkendelse af, at vi nok havde lavet skole i for mange år uden egentlig at have fokus på, hvad vores elever efterspurgte, siger Lars Zedlitz Alberg.

En drøm går i opfyldelse

I efteråret 2023 gjorde han alvor af det og tog et par gange sammen med sit ledelsesteam til Vitskøl Kloster i Himmerland. Her gav de sig god tid til at 'gennemanalysere hele skolen' og efterfølgende tale om, hvilken skole de gerne ville lave for deres børn. Der blev talt om trivsel, fællesskaber, nærvær, arbejdsvilkår, præstationsræs, fordybelse og meget mere, fortæller han.

Inden året var omme, havde de et oplæg til en helt ny skoleform, og kort efter kom skolechefen med en bunden opgave til alle skolerne i Morsø Kommune.

- Det var den 4. januar 2024 midt i en snestorm. Vi sad alle skoleledelserne oppe i Nykøbinghallen, og så stillede skolechefen sig op på en kasse og fortalte, at nu skulle der ske noget andet med vores skoler på Mors, og vi skulle til at arbejde på en helt anden måde.

For Lars Zedlitz Alberg var det en drøm, der gik i opfyldelse, for de havde jo allerede en plan.

- Så vi fik på en måde medvind i den her snestorm, griner han.

Mindre end to uger senere var det ham og hans ledelsesteam, der stod på en kasse foran alle medarbejderne og fortalte om den nye skole, de skulle i gang med at skabe. En skole for alle elever.

- Planen var selvfølgelig konfirmeret med skolechefen inden, indskyder han.

- Og da vi var færdige med fremlæggelsen, som tog tre timer, klappede alle, og stemningen var god.

De kommende måneder brugte de på at drøfte drømmen og de konkrete planer

••

Når vi kun har to blokke, kan man ikke undervise så meget bæk til røv, som man kunne før.

Lars Zedlitz Alberg
Skoleleder på Dueholmskolen,
Morsø Kommune

••

Vi ved, at alle børn har godt af struktur og af at vide, hvad vi skal i de næste to en halv time. Det er der ikke nogen, der tager skade af.

Lars Zedlitz Alberg
Skoleleder på Dueholmskolen, Morsø Kommune

med lærere og pædagoger på teammøder, ved kaffeautomaten, til mus-samtaler og så videre. Der blev luftet både bekymringer og konstruktive ideer, som blev indarbejdet i den endelige plan.

- Mærkeligt nok fik vi alle med, og alle kunne se sig selv i vores nye skole. Så vi fik med hårdt arbejde og mange snakke skabt tryk og følgeskab, før vi 'rev plastret af' og gik i gang med at føre planerne ud i livet.

To blokke giver flere muligheder

Det første, eleverne mærkede til forandringerne, da de kom tilbage fra sommerferie i 2024, var en skoledag, der ikke længere var delt op i bidder a 45 minutter, og hvor klokken ringede ud for sidste gang klokken 13.30 hver dag. Den nye skoledag består af to blokke, som de kalder det, af to en halv times varighed, med et langt spisefrikvarter midti.

- Når vi kun har to blokke, kan man ikke undervise så meget bænkt til røv, som man kunne før, så vi skulle også arbejde med en ny didaktik, siger skolelederen og fortæller, at de blev inspireret af Lego-konceptet Playful Learning.

- Det passede rigtig godt til den måde, vi tænker skole på. Der er noget, der skal give mening, noget om samarbejde, noget om at få lov til at eksperimentere, lege og være nysgerrig, og noget, der handler om at have plads til fordybelse. Det syntes vi var megaspændende, siger han og forklarer, at de ikke er gået all in på konceptet, men bruger mange af elementerne i den daglige undervisning.

Noget andet, de har ladet sig inspirere af, er en specialundervisningsstruktur, fortæller han.

- Det er det her med tydelig klasserumsledelse. At eleverne ved, hvad de skal. At få tingene op på en tavle, så der er noget overskuelighed. Vi ved, at alle børn har godt af struktur og af at vide, hvad vi skal i de næste to en halv time. Det er der ikke nogen, der tager skade af.

Den ekstra tid giver også mulighed for

at inddrage lokalmiljøet på en helt anden måde, påpeger han.

- Når man har to en halv time, kan man tage ned til fjorden eller gå på biblioteket eller på museet, eller hvad man nu har lyst til. Og man kan endda booke en ekstra blok, hvis man har brug for en hel skoledag. Vi har også købt cykler, så man kan komme omkring, siger han og tilføjer, at de kortere skoledage betyder, at eleverne kan passe både fritidsjob og fritidsinteresser, hvilket også er vigtigt for trivslen.

Den nye opdeling af dagen har selvsagt haft betydning for skemalægningen, fortæller han. Efter en del justeringer har de fundet ud af, at det fungerer bedst, hvis de lægger skema fire gange om året.

- Det giver rigtig mange muligheder for at prøve noget af og så lave det om, hvis det ikke helt fungerer, siger han og tilføjer, at der har været nogle af lærerne undervejs, der syntes, at det med blokkene var lidt svært – især i de små fag.

- Det skyldes, at der jo kan gå tre-fire uger mellem, man har faget, hvis man normalt kun har en lektion om ugen. Men nu er de begyndt at arbejde mere med temaer, hvor de så kan køre et helt tema i løbet af en blok. Så de finder lige så langsomt en form i det. Og prøv at høre, vi er kun halvandet år inde i processen, så jeg tænker, at vi er kommet meget længere, end vi turde håbe på.

Pædagoger i stedet for lærere

Et andet skridt, de har taget, er at erstatte en del lærere med pædagoger.

- Vi har 18-19 skolepædagoger i øjeblikket, siger skolelederen og forklarer, at hver af dem er tilknyttet to-tre klasser, som de er med i efter behov – også i udskoling.

- Det fungerer vanvittigt godt. Vi bruger det på alle mulige måder. Hvis en elev for eksempel har det svært en dag, kan pædagogen give vedkommende ekstra støtte.

Pædagogerne indgår også nogle gange i en klasse i længere tid, for eksempel hvis der er generelle problemer med fællesskabet eller nogle, der forstyrrer meget, og

ofte løser problemerne sig hurtigere end forventet.

- Så det med, at der er to voksne til stede, er rigtig, rigtig vigtigt, siger skolelederen og forklarer, at det har kunnet lade sig gøre, fordi de har flere lærertimer til rådighed, end de har behov for, på grund af den kortere skoledag.

- Vi har endda også ekstra lærertimer til co-teaching i en række fag, hvor der er to faguddannede lærere i klassen. Det kan vi gøre, fordi vi er en stor skole. Vi har også en god økonomi, det skal lige siges. Det er også en af grundpillerne, vi står godt på, siger han.

Sidste specialklasse lukker til sommer

For at komme eleverne med praktisk begavelse mere i møde søgte de allerede i efteråret, inden de gik i gang med skoleomlægningen, penge fra TrygFonden til at ansætte to pensionerede håndværkere, der kommer cirka en gang om ugen.

Dueholmskolen skulle også være en god arbejdsplads

En vigtig del af processen på Dueholmskolen har været, at det ikke bare blev en bedre skole for eleverne, men også en rigtig god arbejdsplads, fortæller Lars Zedlitz Alberg, og det er lykkedes, oplever han.

For nylig har de målt lærernes professionelle kapital, og den ligger lidt over det, den var på, før de gik i gang med forandringerne, hvor den allerede var høj. Tilfredsheden og loyaliteten er også steget, og sygefraværet er faldet mærkbart og ligger på under 3 %.

Personalomsætningen er på samme lave niveau, som den har været, siden Lars Zedlitz Alberg blev ansat.

En del af lærerne har været på seks dages kompetenceudvikling. Nogle, inden de gik i gang med forandringerne, og andre under processen – og nu starter de på en opfølgning, fordi der er kommet nogle nye ansatte.

Det er kompetenceudvikling inden for forskellige didaktikker og pædagogiske metoder, som findes allerede, og så noget, de kalder Morsø-metoden, som er en systematisering af indsatserne i skoler og dagtilbud.

••

Da vi gik i gang med forandringsprocessen, var der fem specialklasser på Dueholmskolen. I dag er der én. Og jeg tænker, at vi lukker den til sommer.

Lars Zedlitz Alberg
Skoleleder på Dueholmskolen, Morsø Kommune

- - Det er noget andet, end hvis der kommer en lærer fra et seminarie, som har lært, at han skal lave spækbrætter med eleverne. De gider jo ikke lave spækbrætter. De vil bygge huse, siger Lars Zedlitz Alberg.

I starten kaldte de ordningen mesterlære, men i dag er det en del af juniormesterlæreordningen, som retter sig mod 8. og 9. årgang. Lige nu er de i gang med at bygge et værksted og et depot på skolen, og eleverne er med i hele processen.

- Og her for 14 dage siden holdt vi rejsegilde på deres første bygning derude, siger skolelederen stolt.

Hvad angår det, som det hele startede med – eksklusionen – siger han:

- Da vi gik i gang med forandringsprocessen, var der fem specialklasser på Dueholmskolen. I dag er der én. Og jeg tænker, at vi lukker den til sommer, siger han og fortsætter:

- Vi har brugt rigtig meget tid på at få knyttet eleverne fra specialklasserne til almenområdet med pædagogernes hjælp. De har i et stykke tid haft en blok om dagen i almen og en i special, og de fleste af dem kommer til at være fuld tid i almen efter sommerferien. Og så er der nogle stykker, hvor vi vurderer, at det ikke er deres behov. Dem kommer vi til at visitere til et andet skoletilbud, når vi lukker helt ned for specialklassen, siger Lars Zedlitz Alberg.

Børn er ikke som før corona

Med hans ord har de vendt stort set alt på skolen.

- Vi ved fra forskningen, at to tredjedele af alle de forandringsprocesser, der går i gang i kommunerne, aldrig bliver fuldført. Så vi har været optaget af at sige, at hvis vi skulle gøre noget, så skulle vi gøre det ordentligt. Det er et princip, vi har på skolen. Vi går all in hver gang.

Han indrømmer, at det kræver "helt vanvittigt meget", men han tror ikke, at der er nogen vej udenom. ●

Organisering af skolen har betydning for elevers motivation

Ifølge Lykke Mose, der forsker i uddannelsespolitik og frisættelse af folkeskolen, er der god grund til at afvige fra den klassiske fagopdelte og lektionsbaserede undervisning.

I sin forskning har hun undersøgt, hvordan styring, ledelsesstil, organisering og samarbejdspraksis påvirker forekomsten af motiverende undervisning, og siger det er tydeligt, at organiseringen af skolen og skoledagen har stor betydning. Og skoler, der organiserer sig ud fra formål, medarbejdergruppe og elevgruppe frem for med udgangspunkt i at leve op til politiske krav og målparametre, performer bedst på den skala.

Den måde, folkeskolen bliver styret på både politisk og administrativt og både nationalt og kommunalt, vanskeliggør den skoleudvikling, mener Lykke Mose. Fra politisk side er der godt nok lagt op til mere frihed med det nye kvalitetsprogram, men udfordringen er, at skolens formål ikke er i fokus:

- Politikerne har åbnet buret, men fuglen er ikke fløjet ud. Jeg forstår godt hvorfor. Skolelederne er stadig styret af accountability-dynamikker, der holder skoleledere og lærere inden i buret frem for at føle sig frisat til at styre efter formålsparagraffen, forklarer Lykke Mose.

Værsgo! Vi giver over

160 mio. kr.

tilbage i renter til MedlemsKunder i Lån & Spar

Lån & Spar er ejet af over 50 fagforeninger, som ønsker at give deres medlemmer særlige fordele. For eksempel får MedlemsKunder i Lån & Spar Danmarks højeste rente på deres lønkonto. Den høje rente betyder, at vi i år betaler over 160 mio. kr. tilbage til vores MedlemsKunder.

Udnyt de fordele, der følger med dit medlemsskab af Skolelederforeningen – bliv MedlemsKunde i dag.

Ring **3378 1992** eller læs mere på lsb.dk/skolelederne

INGEN LÆRER BØR STÅ ALENE, NÅR KONFLIKTEN OPSTÅR

Mere tryghed kan koste under 4 kr. om dagen

Som skoleleder har du ansvaret, når situationer eskalerer i klassen eller i skolegården.

TrygKald® er et diskret kaldessystem, der giver lærere og pædagoger ekstra tryghed i hverdagen. Når konflikter eller utrygge situationer opstår, kan de hurtigt og diskret tilkalde støtte fra kolleger – uden at skabe uro i klassen eller blandt eleverne.

Tryghed og forebyggelse bør være en naturlig del af hverdagen, og med **TrygKald®** kan det ske for under 4 kr. om dagen.

Læs mere på www.trygkald.dk eller kontakt os for en uforpligtende dialog.

TrygKald® gør det muligt at:

- Skabe tryghed for personale i udsatte situationer og styrke den psykologiske tryghed
- Forebygge og nedtrappe konflikter
- Minimere personalegennemstrømning i en tid med stigende rekrutteringsudfordringer
- Diskret tilkaldemulighed anbefales af Arbejdstilsynet og Børne- og Undervisningsministeriet

Vi udvikler mennesker og organisationer med afsæt i de evidensbaserede KRAP-metoder.

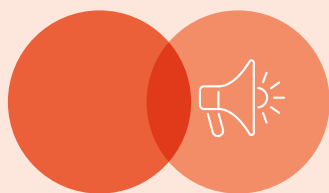
Kom og mød os på stand 386

Læs mere på krap.com

PsykologCentret

ENEUDBYDER AF DE EVIDENSBASEREDE KRAP METODER

Helene Friis Ratner

Professor v. DTU Management,
Danmarks Tekniske Universitet og
chefforsker i Det Nationale Center
for AI i Samfundet (CAISA).

••

Kildekritikken er udfordret i en tid, hvor vi allerede i dag oversvømmes med overbevisende, men kunstigt genererede tekster, billeder og videoer på internettet.

Lad os sætte pædagogikken først, når der udvikles retningslinjer for generativ AI

Som et led i den politiske aftale om et tryggere digitalt skoleliv skal danske skoleledere udvikle retningslinjer for brugen af generativ AI (genAI). Her fylder GDPR sikkert rigeligt, men det må ikke tage al fokus. Vi står nemlig med flere svære og ubesvarede spørgsmål: Hvilken rolle skal teknologien spille i danske klasseværelser? Hvordan klæder vi elever på til at begå sig en verden med genAI?

— Det er afgørende, at vi ikke køber ukritisk ind på de amerikanske techgiganters fortælling om læringsoptimering gennem personaliseret feedback fra en chatbot. GenAI kan bestemt anvendes til at understøtte undervisningsdifferentiering. Men der er stærke kommercielle interesser på spil, og den individualisering og teknologi-afhængighed, som visionen implicerer, bør vi være særdeles kritiske over for.

I den danske folkeskole er formålet bredere end at opøve færdigheder i at læse, skrive og regne. Skolen er også et sted for socialisering og demokratisk dannelse. Derfor må genAI først og fremmest anskues fra et pædagogisk perspektiv. Her kan uddannelsesforskeren Gert Biestas tredeling være en nyttig ramme: kvalifikation, socialisering og subjektifikation (kritisk og selvstændig tænkning).

På kvalifikationsniveau handler det ikke kun om, hvorvidt teknologien didaktisk kan understøtte undervisning og læring, men om, hvilke nye kvalifikationer der bliver nødvendige. Her er særligt kildekritik relevant. Kildekritikken er udfordret i en tid, hvor vi allerede i dag oversvømmes med overbevisende, men kunstigt genererede tekster, billeder og videoer på internettet. Søgmaskiner som Google præsenterer AI-generede svar øverst, og vi vænner os hurtigt til at gå med det let tilgængelige AI-resumé frem for at scrolle og klikke os frem til en troværdig hjemmeside. Det er vigtigt, at elever udvikler en undersøgende kildekritik, hvor de ikke

blot vurderer sandhedsværdien af et svar, men også forholder sig til, hvordan viden bliver til, og hvorvidt det er fagligt forsvarligt at overlade produktionen af troværdig information til en maskine.

På socialiseringsniveau handler det om, hvilket kulturelt fællesskab vi danner eleverne ind i. For det første er genAI-modeller i vid udstrækning trænet på amerikansk indhold, der ikke nødvendigvis harmonerer med en dansk skoletradition. For det andet må skolen være et sted for fælles erfaringsdannelse med, hvad det vil sige at leve med genAI. Det gælder ikke mindst i en tid, hvor der investeres massivt i chatbots, som børn og unge kan knytte sig følelsesmæssigt til. Skolen skal give plads til at øve sig i de mere besværlige menneskelige fællesskaber, med hvad det ellers omfatter af uenighed og frygten for at blive afvist. Det adskiller sig markant fra de evigt tilgængelige og friktionsløse chatbots.

Endelig rummer genAI et dannelsesspørgsmål: Hvordan bevarer og udvikler vi elevernes evne til kritisk og selvstændig tænkning? Det kræver, at de kan reflektere over deres egen relation til teknologien: Hvornår den gør dem nysgerrige og dygtigere, og hvornår den gør dem ukritiske eller afhængige. ●

Indlægget er udtryk for
skribentens egen holdning

Det forpligtende fællesskab i folkeskolen

Skolelederforenings formand, Dorte Andreas, har sat gang i en ny samtale om folkeskolen. En samtale, der begynder med skolens betydning, og som afspejler den virkelighed, vi står i. I decemberudgaven af Plenum i 2025 stillede vi spørgsmålet: Hvordan ser du fællesskabets kraft i folkeskolen? Det er der kommet en række bud på, og dem er Dorte Andreas sammen med næstformand Kristian Dissing Olesen blevet bedt om at kommentere.

Læs den tidligere artikel:
Hvordan styrker vi fællesskabet i folkeskolen?

Her er udvalgte bidrag:

"Børn inddrages, tales med, lyttes til og har medbestemmelse i en langt højere grad end tidligere, og fra de er helt små. De er bevidste om og kan mærke og italesætte, når noget er svært, farligt og utrygt. Voksne (forældre, pædagoger og lærere) vil gerne gøre det godt for børn, så de ændrer og tilpasser, når et barn oplever ubehag. Børn er ikke vant til at ignorere egne behov, hvilket er en forudsætning for, at fællesskabet kan fungere.

Når fællesskabets værdi vurderes på, i hvor høj grad det kan tilgodese individernes behov, mister fællesskabet legitimitet. Alle ønsker fællesskaber, men få kan indgå kompromiser og opgive egne behov. Hvis børn inden skolestart var bedre trænet i at mindske egne behov for at opnå glæden ved at være en del af et givende fællesskab, ville mange trives bedre i skolen. Fællesskabets værdi ville være meningsgivende. Vi skal alle turde lade børn være i noget, der er svært, og være i det med dem og støtte dem i det svære, i stedet for at fjerne det fra dem".

– afdelingsleder

Kristian: Der er ikke noget galt i at spørge børn, men vi skal tænke os meget om. Når vi for eksempel spørger til toiletter eller medbestemmelse, hører børnene ofte noget andet, end vi voksne mener, og så får vi svar, som kan få os helt i selvsving. Hvis børnene sammenligner skolens toiletter med dem, de har derhjemme, hvor der er varme i gulvet og duftlys, vil skolens aldrig kunne leve op til det. Derfor har vi som voksne et ansvar for både spørgsmålene og for, hvad vi gør med svarene.

Dorte: Jeg er helt enig i, at børn skal lære at være i et forpligtende fællesskab. Det er ikke kun skolens opgave. Forældrene har også et ansvar for at opdrage og danne deres børn til at kunne være i det, der er fælles – også når det er svært. Det står jo helt tydeligt i folkeskolens formålsparagraf, at skole og hjem skal samarbejde om den opgave.

Kristian: Børn spejler jo bare os voksne. Når vi oplever børn, der har svært ved at indgå i fællesskaber, så handler det ofte om, hvad de ser os gøre. Hvis vi voksne springer køen over eller smider skrald, så lærer børnene, at det er sådan, man gør. Samtalen om børnene er i virkeligheden også en samtale om os selv.

Dorte: Jeg tror faktisk, at vi som samfund stadig vil fællesskabet. Når vi spørger børnene, hvad de godt kan lide ved at komme i skole, svarer de næsten altid kammeraterne. Det fortæller mig, at fællesskabet betyder rigtig meget for dem. Men vi voksne skal blive bedre til at holde fast i de værdier og give dem videre, så fællesskabet ikke hele tiden skal vige for den enkeltes behov. ●

"Vi skal have to lærere/pædagoger i alle undervisningstimer. Dette for at understøtte læringen i klasserummet. Herved kan vi undgå, at en enkelt elev stopper undervisningen ved dårlig adfærd. Endvidere skal vi have reguleret det frie skolevalg. Al for mange forældre flytter deres børn, når det bliver svært. Jeg ser børn, der har gået på seks skoler i løbet af et skoleliv. Det er børn, der ikke lærer at konfliktløse, fordi forældrene giver muligheden at flytte skole. Jeg synes, det er et kæmpe problem, at vi som skole ikke kan sige nej til en elev, når vi kan se, at det er bedst at blive på den nuværende skole. Mange er uenige med mig i dette, men det skal selvfølgelig hænge sammen med, at vi ikke må/får muligheden for at smide elever ud".

– skoleleder

Kristian: Det lyder som en reaktion på de mange, mange skoleskift. Når man hører om børn, der har gået på seks skoler, så minder det om den måde, man også zapper rundt mellem fritidsaktiviteter på. Jeg hører om skoleledere, der bruger rigtig meget tid på elever, som flytter lidt efter for godt befindende.

Dorte: Hvis forældre griber til at flytte barnet, hver gang noget bliver ubehageligt, kan det faktisk gøre det sværere for barnet at indgå i fællesskaber. At blive og arbejde med det – med støtte fra skolen – kan i nogle situationer være med til at styrke både barnets oplevelse af fællesskab og fællesskabet som helhed.

Kristian: Trivsel er jo ikke, at man hele tiden er jublende lykkelig. Det er også, at man kan udholde ubehag. Jeg synes personligt, det er forkert, hvis løsningen altid bliver et skoleskift, fordi noget er svært, eller der er noget, der er lidt ubehageligt. ●

”Fællesskabet i folkeskolen er fundamentet for både trivsel og læring, og det er vores ansvar som skole at styrke det hver dag. Vi kan skabe stærke fællesskaber ved at arbejde målrettet med inklusion, så alle børn føler sig set og værdsat uanset baggrund og forudsætninger. Det kræver trygge rammer, hvor relationer mellem elever og voksne prioriteres, og hvor forskellighed ses som en styrke. Traditioner, fælles aktiviteter og projektbaseret undervisning på tværs af klasser giver eleverne oplevelsen af at være en del af noget større, mens elevinddragelse sikrer ejerskab og ansvar. Samtidig er forældrene en vigtig del af skolens fællesskab, og vi skal skabe meningsfulde måder at inddrage dem på, så samarbejdet omkring børnene styrkes. Endelig må vi som skoleledelse være tydelige kulturbærere, der viser, at fællesskab er en kerneværdi, som vi prioriterer i både ord og handling. Fællesskab er ikke noget, vi har, men noget, vi gør – og det skal vi gøre sammen”.

– skoleleder

Dorte: Det lyder helt rigtigt, det, som skolelederen peger på. Men det bliver vigtigt at tale om, hvad meningsfulde fællesskaber er, for det kan forstås forskelligt, alt efter om man er skole eller forælder. Derfor er det vigtigt, at vi som skole er tydelige, i forhold til hvad vi forventer af forældrene.

Kristian: Jeg synes, det er meningsfuldt, når forældre er aktive i skolebestyrelsen eller kan byde ind i en projekt- eller emneuge med de kompetencer, de har. Men jeg hører også forældre, som siger, at de skal møde op 25 gange om året, og der kan man spørge, om det er meningsfuldt at skulle møde op med kage og alt muligt.

Dorte: For mig handler det at bakke op om fællesskabet også om noget andet end arrangementer. Det kan være at have blik for de andre børn og for eksempel tage Ole med, hvis hans forældre ikke har mulighed for at komme. Nogle gange skal vi hjælpe hinanden lidt på vej. ●

”Først og fremmest så har vi brug for at lære at lytte bedre, lytte til hinanden, lytte til de kompetente medarbejdere og ledere, som hver eneste dag gør en forskel for alle børn i den danske folkeskole. Vi vil alle sammen det bedste for vores fremtid (børn og unge i folkeskolen). Alle skal have det for øje og det udgangspunkt, at ALT, hvad vi gør med folkeskolen, skal kunne skabe en direkte merværdi for de børn, som vi laver skole for, så tror jeg på, at fællesskabet har en endnu bedre chance for at styrkes på tværs af alle interessenter”.

– skoleleder

Dorte: For nylig læste jeg en liste over emner, som vi skal løse i folkeskolen. Det er en liste, der ser et år tilbage, og i 2025 var der 197 emner, som det forventes, at folkeskolen løser, eller at lærerne underviser eleverne i. Jeg er ret sikker på, at der i de 197 emner findes noget, som ikke giver mening. ●

Plenum Lyd

Lyt til podcasten: Den nye samtale om folkeskolen, hvor Dorte Andreas og Kristian Dissing Olesen kommenterer og reflekterer over flere bidrag.

No Isolation

En tilpasset skoledag med AV1

Læring og fællesskab for alle

Når elever oplever uro, mistrivsel eller behov for skærmning, modtager de ofte undervisning helt eller delvist uden for det almindelige klasserum som en del af skolens pædagogiske tilpasninger eller støtteindsatser. I disse situationer kan skolerobotten AV1 fungere som et praksisnært redskab. AV1 gør det muligt for eleven at deltage i undervisningen i sin stamklasse fra et roligt og tilpasset læringsmiljø på skolen og kan indgå i skolens eksisterende rammer uden ændrede arbejdsgange eller øget administrativ belastning.

Hvad er AV1?

AV1 er en skolerobot, der giver børn og unge mulighed for at følge undervisningen i realtid fra et skærmet læringsmiljø på skolen. Løsningen skaber en direkte forbindelse mellem elev og klasse og understøtter både faglig deltagelse og social tilknytning.

Hvordan fungerer det?

AV1 placeres i klasserummet, og eleven kobler sig på robotten via AV1-appen. Herfra kan eleven se, høre, række hånden op og deltage i undervisningen – på lige fod med resten af klassen.

Hvordan lykkes man med AV1?

No Isolation tilbyder målrettet implementeringsstøtte og gennemprøvede metoder til brug af AV1 i praksis, tilpasset skolens lokale beslutninger og elevens individuelle mål. Formålet kan fx være at forlænge elevens skoledag, sikre kontinuitet i undervisningen, når undervisningen foregår uden for klassen, eller understøtte en planlagt og gradvis tilbagevenden til almindelig undervisning.

AV1

No Isolation er en norsk virksomhed, grundlagt i 2015, med et klart formål: at sikre lige adgang til skole og undervisning for alle børn og unge.

Hvorfor vælge AV1?

- **Sikrer kontinuitet i undervisningen**
AV1 gør det muligt for elever, der undervises i grupperum eller andre skærmede læringsmiljøer, fortsat at følge undervisningen i deres klasse. Undervisningen varetages fortsat af elevens faglærer, hvilket sikrer sammenhæng og kvalitet.
- **Forebygger isolation og udenforskab**
AV1 hjælper børn og unge med at bevare – og i mange tilfælde styrke – deres tilknytning til klassefællesskabet. Eleven forbliver en del af det sociale fællesskab og har løbende kontakt med klassekammeraterne.
- **Omkostningseffektiv støtte**
Sammenlignet med mange alternative indsatser er AV1 en løsning med lave omkostninger og begrænset ressourceforbrug. Den kan reducere behovet for ressourcekrævende én-til-én-løsninger og samtidig sikre elevens ret til undervisning.
- **Nem at integrere i hverdagen**
AV1 er enkel at tage i brug, let at flytte og kan indgå i skolens eksisterende undervisningspraksis uden ændrede arbejdsformer eller øget administrativ belastning.
- **Dokumenteret effekt***
Over 70 % af brugerne opnåede det mål, der var sat for brugen af AV1.

*Baseret på 2.261 afsluttede AV1-forløb (juni 2024 – februar 2025).
Målopfylde = administrator svarede "Ja" på spørgsmålet:
"Opnåede du dit mål med denne AV1?" Primære anvendelsesårsager (1.023 svar): 52,9 % medicinske årsager - 24,9 % ufrivilligt skolefravær - 22,2 % øvrige årsager

4 000+
AV1-robotter
i Europa

19
lande

3 000+
skoler

10 000+
elever

100 000+
undervisnings-
timer

- Kan AV1 være relevant for jeres skole eller kommune? Kontakt os gerne for en uforpligtende dialog.

Andreas Ilkjær,
Ansvarlig for AV1, Danmark
www.noisolation.com/dk

10 greb til co-teaching i inklusions- og udviklingsarbejdet

Co-teaching er mere end en metode og to lærere i undervisningen. Ifølge forfatter og forsker Micki Sunesen kræver det ledelse, organisering og fælles mål. Her viser han, hvordan skoleledelser kan arbejde strategisk med co-teaching som løftestang for inklusion, samarbejde og skoleudvikling.

Forfatter Micki Sunesen

Micki Sonne Kaa Sunesen er ph.d. i pædagogisk psykologi og leder af Nordic Learning – Research and Education. Han er uddannet lærer og interesserer sig for skoleudvikling. Hans arbejde har særligt fokus på co-teaching som organisatorisk og didaktisk greb og på, hvordan ledelse, rammesætning og professionslæring kan styrke undervisning i praksis.

Bogen "Co-teaching og ledelse – ledelse, inklusion og organisationsdidaktik" henvender sig til skoleledere og andre med ansvar for skoleudvikling. Den sætter fokus på rammesætning, samarbejde og inklusion og giver et analytisk grundlag for at arbejde strategisk med co-teaching. (Dafolo, 2025).

1

Tænk ikke co-teaching som en metode

Co-teaching er mere end en pædagogisk metode. Det er en måde at organisere professionelt samarbejde på, hvor fælles og systematisk forberedelse, udførelse og evaluering er helt centrale elementer, der påvirker både undervisning og organisering og kræver tydelig ledelse. Derfor får co-teaching betydning for skolens kultur, struktur og resurseanvendelse. Det forudsætter, at ledelsen ser co-teaching som et organisatorisk greb og ikke som et individuelt didaktisk valg. ●

3

Skab demokratisk indflydelse og mening

Arbejdet med co-teaching står stærkest, når det udspringer af dialog og fælles refleksion på skolen. Når medarbejderne oplever, at de har indflydelse på, hvorfor og hvordan I arbejder med co-teaching, og forstår de udfordringer, som co-teaching skal være med til at løse, øges ejerskab og motivation. Mening opstår ikke kun i opstartsfasen, men formes løbende gennem konkrete erfaringer i praksis – også når arbejdet er komplekst og udfordrende. ●

2

Afklar skolens bærende inklusionsforståelse

Konflikter er ikke et tegn på. Før I arbejder med co-teaching, er det afgørende at afklare, hvad inklusion betyder på jeres skole – er det for eksempel individuel støtte af elever eller udvikling af inkluderende fællesskaber og undervisningen, så flere kan være med? Valget har betydning for, hvad formålet med co-teaching er, hvad det kan bruges til, hvordan indsatsen organiseres, pædagogisk praksis og forventningerne til de professionelle. Uden fælles forståelse risikerer arbejdet at trække i forskellige retninger. ●

4

Gear organisationen, og læg en plan

Co-teaching kræver prioritering og realistisk planlægning. Det er sjældent hensigtsmæssigt at starte med hele skolen på én gang. Skær indsatsen til, så den matcher skolens resurser og formål, og start dér, hvor behovet og potentialet er størst. For eksempel på udvalgte årgange eller i bestemte fag. En tydelig plan, der viser, hvem der deltager, øver sig først, hvordan erfaringerne kan bruges aktivt, og arbejdet skal udvikle sig over tid, gør indsatsen mere bæredygtig. ●

5

Rammesæt samarbejdet stramt fra start

Tydelige rammer for fælles forberedelse og evaluering er afgørende, når professionelle skal samarbejde på nye måder. Ledelsen må rammesætte samarbejdet stramt fra start og tage ansvar for at udpege, hvad der skal ske hvornår og hvordan – gerne i dialog med medarbejderne, men med tydelige forventninger. Klare rammer er ikke et spørgsmål om kontrol, men en forudsætning for, at samarbejdet bliver systematisk og kan udvikle sig frem for at bero på tilfældighed og individuelle vaner. ●

6

Brug co-teaching til at komme tæt på det didaktiske lag

Co-teaching giver ledelsen mulighed for at komme tættere på det didaktiske arbejde i praksis end tradition observation af undervisning. Når skolen afsætter tid til fælles forberedelse og evaluering, opstår der et professionelt rum, hvor ledelsen kan lytte med, stille spørgsmål og sparre om didaktiske valg, prioriteringer og faglige dilemmaer. Det giver indblik i de overvejelser, der ligger før og efter undervisningen, og dermed et mere præcist og praksisnært grundlag for ledelsesbeslutninger. ●

7

Brug vejledere og PPR aktivt

Inddrag vejledere og PPR i arbejdet med co-teaching gennem fælles forberedelse, udførelse og evaluering. Når støtte kobles direkte til den konkrete undervisningspraksis, flyttes fokus fra enkelte elever og enkeltssager til fælles faglig udvikling med fokus på inklusion i undervisningen og klassefællesskaberne. Det giver mulighed for at udvikle løsninger sammen og sikrer, at viden og kompetencer forankres i organisationen frem for at være bundet til enkeltpersoner eller midlertidige indsatser. ●

8

Anerkend, at co-teaching ikke kan alt

Co-teaching er et centralt greb i arbejdet med inklusion og udvikling af undervisning, men det løser ikke alle udfordringer. I nogle situationer har elever med vanskeligheder som opmærksomhed, regulering eller planlægning brug for mere støtte. Her kan co-teaching kombineres med andre faglige tilgange, for eksempel neuropædagogik, så indsatsen tilpasses elevernes behov uden at flytte fokus væk fra fællesskabet. Dermed bringes specialviden i spil i den almene undervisning frem for ved siden af. ●

9

Brug co-teaching strategisk i kompetenceudvikling

Co-teaching kan bruges aktivt af ledelsen som ramme for oplæring og kompetenceudvikling. Når nyansatte, praktikanter og studerende deltager i fælles forberedelse, udførelse og evaluering med erfarne kolleger, får de indblik i undervisningens didaktiske overvejelser og professionelt samarbejde. Samtidig bringer co-teaching forskellige fagligheder og perspektiver på undervisningen, relationer og fællesskaber i spil mellem lærere og pædagoger og understøtter professionslæring på tværs. ●

10

Co-teaching stiller krav til ledelsens kompetencer

Co-teaching stiller nye krav til skoleledelsen. Ledelse af co-teaching handler ikke kun om at organisere tid og resurser, men om at kunne lede professionelt samarbejde. Ledelsesteamet må derfor også selv opbygge viden om udførelse af co-teaching, fælles forberedelse og evaluering for at kunne stille kvalificerede spørgsmål, følge op og tilpasse rammerne undervejs. Uden den ledelseskompetence risikerer co-teaching at blive et isoleret medarbejderprojekt. ●

I en artikelserie sætter vi fokus på, hvilken betydning folkeskolens fysiske rammer har for elevernes udvikling, læring og trivsel. Dette første afsnit tager afsæt i historien og viser, hvordan skiftende idealer og tidsånd har spillet en rolle.

Små hemmelige rum giver plads til fordybelse og ro i de åbne rum.

Fra bænket skoledag til brøker i bevægelse

Folkeskolens rum og relationer har flyttet sig. Fra at være faste rækker og standardiserende blikke er det nu fleksible miljøer, hvor motivation, krop og samarbejde driver læringen. Historien viser, hvordan rummet ændrer pædagogikken – og omvendt.

— Det er blikket, der er afgørende her, understreger Helle Bjerg flere gange, mens hun fortæller om sin ph.d.-afhandling fra 2011, hvor omdrejningspunktet var folkeskolens historiske udvikling set fra elevperspektiv. Et perspektiv, som Helle Bjerg, der ud over at være forsker også er skoleleder på Skolen på Grundtvigsvej på Frederiksberg, fik frem ved at interviewe adskillige personer, der var elev i folkeskolen i 1950'erne, 1970'erne og 1990'erne. I interviewene var det ikke klasseværelsets fysiske indretning eller undervisningens indhold, der fyldte. Det var snarere elevernes erindringer om lærerne og mere specifikt erindringerne om det blik, som læreren havde på eleverne, og det blik, som eleverne omvendt havde på læreren. De mange interviews klargjorde, hvordan det blik har ændret sig gevaldigt gennem historien.

- I 1950'erne var stort set alle klasseværelser bygget ens op. Et kateder foran tavlen, og endda ofte på et podie, så læreren kunne overskue hele klassen på én gang. Læreren var fysisk ophøjet og indgød respekt. Eleverne sad ved borde på række med blikretning mod læreren. Indretningen understøttede dermed forestillingen om, at eleverne ikke skulle interagere med hinanden, men kun have blik for læreren og samtidig være synlige og tilgængelige for lærerens blik, fortæller Helle Bjerg. Hun tilføjer, at det blik, som læreren havde på eleverne, var 'et standardiserende' blik, der vurderede, hvordan eleverne passede ind i normen, og som registrerede, hvordan elever stak ud, hvis de fraveg det forventede.

Hesteskoform var et nybrud

Undervisningen i 1950'erne var ikke lagt an på at fange elevernes engagement eller motivation, og Helle Bjerg fortæller, at flere af eleverne fra den tids folkeskole da også tydeligt kan huske de få gange, de glimtvis oplevede, at læreren gik væk fra den docerende form og det faste pensum og i stedet fortalte en spændende anekdote, gav lov til at skrive en fristil eller foreslog en sang i stedet for en salme i musiktimen. Det vil sige lærere, som i undervisningen skabte et rum, hvor både lærere og elever kunne komme til syne på en ny måde for hinanden. Det var undtagelsen snarere end reglen, at eleverne blev mødt af et lærerblik, der interesserede sig 'for os', det vil sige for dem som individer og personer frem for blot elever.

- Til gengæld skete der et nybrud i 1970'erne, hvor lærerne, der kom ud fra seminariet, pludselig havde ambitioner om at engagere og motivere eleverne i undervisningen. Det skete blandt andet ved, at lærerne helt fysisk begyndte at bevæge sig væk fra deres ophøjede position ved katederet og gik ned blandt eleverne i klasselokalet. Et lokale, hvor der indretningsmæssigt også skete nybrud, som når bordene blev sat i hesteskoform, så alle kunne se alle, eller bordene blev vendt mod hinanden to og to, så det blev muligt at tale og løse opgaver sammen i grupper. Her blev der tale om et undervisningsrum, hvor eleverne også skulle interagere med hinanden og tage del i undervisningen på en ny måde. Det kunne konkret også være ved at skabe et teaterstykke sammen, have en klassediskussion eller andre former for undervisning, der inviterede eleverne til aktiv deltagelse.

Helle Bjerg fortæller videre, at det i erindringerne

I 1957 stod Arne Jacobsens Munkegårdsskolen i Gentofte færdig. Det var Danmarks første skolebyggeri i ét plan opbygget med små atriumgårde med botanik, relieffer og skulpturer, der visuelt kunne stimulere eleverne i frikvarteret, mens klasselokalerne havde masser af dagslys, men stadig den traditionelle kateder-bord-opstilling. Foto: Munkegårdsskolen.

fra 1990'erne fremstår som en selvfølge, at lærerne har blik for den enkelte elev og har ansvaret for at kunne tilrettelægge en undervisning, der rammer netop den enkelte:

- Hvor kedsomhed er en naturlig del af skoledagen i 1950'erne, er det i 1990'erne blevet et emne, som forældrene kan tage op til skole-hjem-samtalen som noget, læreren må forholde sig til. Lærerblikket er altså i høj grad blevet et 'differentierende blik', der skal se den enkelte elev, og læreren er ansvarlig for at vække elevens motivation.

Fra skærmblik til dialogisk undervisning

De seneste årtier har undervisningen og indretningen af klasserummet været præget af, at det ikke er katederet, men skærmen, der skal stå centralt for elevernes blikke. Det har ifølge Helle Bjerg haft den konsekvens, at elevernes blik igen er blevet vendt væk fra hinanden. Ikke for at vende opmærksomheden mod læreren, men mod en skærm.

- Fra i årtier at have arbejdet os frem mod en mere

Der findes både lave borde og bænke på hjul, der kan rykkes hurtigt rundt og stilles sammen på mange forskellige måder, ligesom der er høje borde på hjul, hvor eleverne kan stå op og arbejde.

Hvert barn har sin faste plads på træpodiet, hvor der er fællesundervisning, og hvor lærerne arbejder sammen i teams om en årgang.

Der findes både lave borde og bænke på hjul, der kan rykkes hurtigt rundt og stilles sammen på mange forskellige måder, ligesom der er høje borde på hjul, hvor eleverne kan stå op og arbejde.

➤ dialogisk rumindretning og dialogisk undervisningsform har skærmene vendt det lidt på hovedet. Nu er skærme så ved at blive rullet tilbage, og undervisningen gøres igen mere analog kombineret med mere praksisfaglighed, og det vil utvivlsomt kunne aflæses i måden, vi indretter skolen på, og i måden, undervisningen tilrettelægges på af lærerne, siger Helle Bjerg.

Den betragtning bakker Bodil Hovaldt Bøjer op. Hun er ph.d. i design af læringsmiljøer og adjunkt ved Det Kongelige Akademi, Institut for Design og Visuel Interaktion og har i årevis beskæftiget sig med, hvordan læringsrum kan bruges som en pædagogisk resurse til at få eleverne til at deltage aktivt i læreprocesserne.

- Vi ved fra forskningen, at aktivitets- og erfaringsbaseret læring, altså læring, hvor både krop og hjerne sættes i spil, er en god måde for mange børn at tilegne sig ny viden på. Derfor må klasserummet også give plads til kroppen og forskellige måder at lære på, forklarer Bodil Hovaldt Bøjer.

Åbne rum blev rullet tilbage

Fleksible og aktivitetsbaserede læringsmiljøer bliver ifølge Bodil Hovaldt Bøjer ofte fremhævet som noget nyt i folkeskolen, men hun peger på, at i praksis bygger de på pædagogiske ideer, der har præget den danske folkeskole i årtier:

- Projektarbejde, gruppearbejde og samarbejde har længe været centrale undervisningsformer, men ofte gennemført i klasselokaler, der ikke har understøttet variationen i læringsaktiviteter.

Rent historisk, fortæller Bodil Hovaldt Bøjer, dukkede de fleksible læringsmiljøer for alvor op i Danmark i 1970'erne med åbenplansskolerne, der var tydeligt inspireret af internationale strømninger i pædagogik og skolebyggeri, især fra USA, Storbritannien og de andre nordiske lande. Her eksperimenterede man med at erstatte det traditionelle klasseværelse med store og mere åbne fællesarealer, hvor flere klasser og lærere kunne arbejde samtidigt. Intentionen var at understøtte samarbejde, differentiering og mere elektiv aktiv undervisning. Erfaringerne viste imidlertid, at rummenes åbenhed ofte skabte udfordringer med støj, overblik og organisering.

- I årene efter åbenplansskolernes storhedstid gik mange skoler derfor gradvist tilbage til det klassiske klasseværelse. I løbet af 1980'erne og 1990'erne blev vægge genopført, fællesarealer opdelt, og undervisningen organiseret omkring faste klasser og tydelige rammer, fortæller Bodil Hovaldt Bøjer og tilføjer, at det først var omkring årtusindskiftet, at man

igen begyndte at udfordre klasseværelsets dominans. Denne gang med større opmærksomhed på samspelet mellem rum, pædagogik og organisering. Nutidens fleksible læringsmiljøer bygger videre på både åbenplansskolernes ambitioner og erfaringerne fra tilbagevenden til klasse-lokalet.

En del af værktøjskassen

For at rammerne giver mening, er det essentielt, at pædagogik og rum spiller sammen, og at lærerne bruger de fleksible muligheder aktivt, fortæller Bodil Hovaldt Bøjer.

- Det er jo ligemeget med flytbare møbler, aktive zoner og fordybelsesnicher, hvis møblerne aldrig flyttes rundt, al aktivitet sker på samme sted og måde, og nicherne står tomme hen.

Hun understreger også, at når rummet bruges som en pædagogisk resurse, vil det give højere uddannelsesglæde og læring for eleverne. Får du som barn lov til at røre dig, lave eksperimenter og tale med dine kammerater om mulige løsninger på en opgave, er skoledagen sjovere og vil for mange betyde dybere læring, modsat udenadslæren, end hvis du sidder stille på en stol og lytter 45 minutter ad gangen.

Mere samarbejde og praksisfaglighed

Bodil Hovaldt Bøjer erkender, at nogle forældre måske kan være bekymrede for, om deres børn lærer nok i de mere fleksible rammer, der lægger op til en anden undervisningstilgang, end forældrene selv har været vant til.

- Her er svaret at henvise til de undersøgelser, der viser, at rigtig mange børn lærer mere og trives bedre i de her fleksible rammer, end når de sidder bænket i et lille klasseværelse med blikket rettet mod lærerbordet og læreren hele dagen. Det fleksible læringsmiljø understøtter den fremtid, som børnene kommer ud i. En fremtid med jobs, som vi endnu ikke kender i dag, og med store udfordringer som klimakrise og social ulighed, der kræver børn og unge, som kan tænke ud af boksen, som kan kommunikere og samarbejde for at finde de gode løsninger, forklarer Bodil Hovaldt Bøjer. ●

Enkeltmandsborde med elever, der alle kigger i samme retning mod læreren, der sad ved et ophøjet kateder. Her er førstelærer Karl Albert Hansen dog til ære for fotografen trukket bag eleverne på landsbyskolen på Fyn i 1936/37. Foto: Paarup Arkiv.

Skolens rammer i historisk tilbageblik

- + I 1720 oprettes et skolesystem for alle med små skolebygninger med en forstue og en skolestue med to lange træborde og bænke sat fast i gulvet. Læreren er den almægtige underviser og afstraffer gerne fysisk, hvis eleverne ikke kan huske udenad. En pædagogik, der fortsætter, da Folkeskoleloven vedtages i 1814, og det bliver statens opgave, at alle børn skal modtage undervisning. Herefter bygges der ud over landsbyskoler større skoler i flere etager i byerne, der med deres monumentale arkitektur skal indgyde respekt hos eleverne.
- + I 1930'erne kommer de meget store centralskoler, hvor børn fra et større opland samles. Indretningen er den kendte opstilling med læreren ved et ophøjet podie, mens eleverne sidder på række ved mindre borde.
- + Efter Anden Verdenskrig kommer flere skolebyggerier i funktionalistisk stil, hvor lys gennem store glaspartier dominerer. I 1960'erne bliver adskillige skoler opført til de store efterkrigstidsgenerationer. Det er skoler i én etage med fællesarealer, små klasselokaler og fagrum, der spreder sig over mange kvadratmeter.
- + I 2002 bygges Hellerup Skole som et moderne nybrud, hvor der er højt til loftet både fysisk og pædagogisk. Her er plads til at udfordre motorikken, boltre sig på store udearealer og opdele rummene fleksibelt med flytbare skillevægge for at rumme projekter på tværs af klasser og årgange. Her er intet lærerværelse, men et caferum for både lærere og elever, der skal gøre børn og voksne mere ligeværdige.

Elevernes fravær fortæller en historie: kender du den?

Når elever har fravær, er der altid en årsag.
For at kunne handle rettidigt kræver det
overblik og indsigt i, hvad fraværet dækker over.

MU Elev er løsningen, der gennem
visualiseringer og notifikationer giver jer
overblik og relevante handlemuligheder,
når behovet opstår. Det gør det lettere at
sætte ind tidligt og understøtte en målrettet
forebyggende indsats.

MU Elev er et effektivt elevadministrativt
værktøj, der frigør tid og ressourcer til skolens
kerneopgaver.

Kontakt os for mere information om løsningen

Jylland:

Merete Lind-Nielsen
Konsulent
mln@kmd.dk
+45 25247696

Fyn og Sjælland:

Thomas Kull-Herwagen
Konsulent
tkw@kmd.dk
+45 40509223

Arbejdslivets dilemmaer

Forfatter: Svend Brinkmann, Lene Tanggaard & Joel Haviv

Forlag: Dansk Psykologisk Forlag, 72 sider, 129 kroner

Er der en mening med dit arbejdsliv? Det vil de fleste, hvis ikke alle inden for skoleuddannelse, forhåbentlig svare ja til. Alligevel vil mange indrømme, at de indimellem overvejer et jobskifte. Faktisk forlader næsten hver femte nyuddannede lærer

folkeskolen inden for tre år.

Så hvad vil du egentlig med dit arbejdsliv? Det kommer bogens tre forfattere, Svend Brinkmann, Lene Tanggaard og Joel Haviv, med hvert sit bud på.

Bogen lover ikke enkle svar, men inviterer til refleksion gennem 10 nøgleord for arbejdslivet, hvor de kommer omkring tre centrale temaer: "Mening", "Mennesker" og "Ledelse". Forfatterne tager udgangspunkt i, at arbejdslivet i dag er præget af konstante forandringer, krav om fleksibilitet og en søgen efter balance

mellem det personlige og det professionelle. "Mening" er bogens første omdrejningspunkt. Brinkmann argumenterer for, at mening ikke opstår gennem jagten på lykke eller selvrealisering, men i forpligtende fællesskaber og i arbejdet med noget, der rækker ud over én selv. Det er en vigtig pointe i en tid, hvor individualisering og præstationskultur fylder meget – også i skolen, hvor fokus på fællesskaber altid har eksisteret, men de seneste år har været og fortsat er udfordret.

Under temaet "Mennesker" sætter Lene Tanggaard fokus på relationer og læring. Hun viser, hvordan trivsel og udvikling hænger sammen med psykologisk tryghed og nysgerrighed. For skoleledere og lærere kan det være en påmindelse om, at faglighed og menneskelighed ikke kan skilles ad.

Et tredje tema, "Ledelse", behandles af Joel Haviv. Han diskuterer, hvordan ledere kan navigere i dilemmaer mellem styring og frihed, effektivitet og omsorg. Haviv peger på, at god ledelse ikke handler om at fjerne dilemmaer, men om at håndtere dem åbent og dialogisk. Bogens styrke er dens evne til at rejse spørgsmål, der rammer bredt – fra lærere til ledere og andre faggrupper. Den er kort med sine 70 sider og letlæst, men samtidig tankevækkende. En svaghed kan være, at den ikke giver konkrete værktøjer. Til gengæld giver den et solidt grundlag for samtaler om, hvad vi vil med vores arbejdsliv.

"Arbejdslivet – dilemmaer" er en bog, der kan læses af alle, der arbejder med mennesker – ikke mindst i skolen. Den minder os om, at arbejdslivet ikke kun handler om opgaver og mål, men om mening, relationer og ledelse. Der er ikke nogen lige vej med klare svar, men et landskab af dilemmaer, vi må navigere i. Spørgsmålet er ikke, om der er en mening med dit arbejdsliv, men hvordan du selv er med til at skabe den. Derfor efterlader bogen os med en erkendelse af, at arbejdslivet aldrig bliver fri for dilemmaer, men at vi kan vælge, hvordan vi møder dem. ●

Anmeldt af

Malene Dreyer Pedersen,
faglig leder, Dansborgskolen

Miraklet i Tingbjerg

Forfatter: Marco Damgaard

Forlag: Forlaget Grønningen 1, 192 sider, 249,95 kroner

"Miraklet i Tingbjerg", skrevet af Marco Damgaard, tidligere skoleleder på Tingbjerg Skole og nuværende borgmester i Herlev, er en aldeles fremragende bog. Den er på én og samme tid både gribende, rørende og tankevækkende. Læseren tages

med til et af de mest omtalte boligområder i Danmark. Vi hører om stålsat vilje og hårdt arbejde, som løfter en skole, ja, et helt lokalområde fra at være på den danske ghettoliste til at være en skole og en bydel med håb, trivsel og gode resultater.

Bogen kommer i seks motiverende og spændende kapitler:

1. Nu kører denne bus kun til Tingbjerg
2. Det bliver spændende at se, hvor længe du holder i Tingbjerg
3. Sådan gør vi ikke i Tingbjerg
4. Lad os håbe, han ikke er to meter høj, aggressiv og fuld af tatoveringer
5. Hvordan kan en ligegyldig og ubetydelig person være leder?
6. Miraklet i Tingbjerg

Herudover er den forsynet med et lokkende og motiverende forord skrevet af sociologen Aydin Soei. Forordet har overskriften "Tingbjerg i flammer" – så er scenen altså ligesom sat!

Bogen afsluttes med Marco Damgaards eget efterskrift, hvori han ser tilbage på sine 11 år som skoleleder i Tingbjerg. Taknemmeligheden er fremtrædende og tydelig, idet han deler den med alle de mennesker, han har arbejdet sammen med, og siger, at det er deres fortjeneste, det hele!

Den afsluttende sætning er kendetegnende for Marco Damgaards vision: "Når man sætter fællesskabet før sig selv, kan man finde ægte læring, udvikling, trivsel, glæde og lykke".

Fællesskabet er bærende i de indsatser og det arbejde, Damgaard som skoleleder stod i spidsen for. Det var en helhedsorienteret indsats, der involverede et styrket og stærkt forældresamarbejde, lokalsamfund samt en målrettet inddragelse af det politiske niveau. Herudover blev der etableret og iværksat en klar kommunikationsstrategi, som i al sin enkelhed gik ud på at ændre et stærkt negativt narrativ til en positiv fortælling ved afstemt, men konsekvent at bruge pressen som talerør. Det lykkedes jo meget godt!

Marco Damgaard giver sine egne 13 visionære bud på, hvad der skal til for at lykkes, idet erfaringerne fra Tingbjerg tilsiger, at der skal løses noget på politisk niveau og andet igen på skoleniveau/kommuneniveau.

Sproget i bogen er levende og let flydende, og forfatteren formår at balancere følsomhed

med realisme. Således skildres vilkår omkring mennesker i sårbare situationer med afstemt respekt og anerkendelse. Bogen er let at læse og rummer alligevel dybde og inspiration til eftertanke.

Som læser kan man måske undres over bogens titel, for hvad er et mirakel? Marco Damgaard siger selv, at han ikke tror på mirakler. Derimod tror han på hårdt arbejde, fællesskab, demokratisk dannelse og positive forventninger til hinanden. Læseren og andre må så selv bedømme, om der er sket mirakler i Tingbjerg. Bogen får mine allerbedste anbefalinger.

Den er rigtig god, anvendelig og relevant for enhver, der brænder for fællesskabet og for skoleudvikling deromkring. ●

Anmeldt af

Knud Nordentoft,
partner, Cphfacilitation

Læs flere anmeldelser

Nye bøger

Her er et udvalg af de nyeste bøger, som læsere af Plenum kan anmelde.

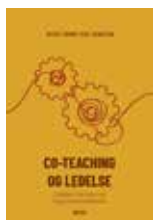
Se listen
over alle bøger

Vil du være anmelder?

Alle, der læser Plenum, kan blive anmelder. Vi honorerer med et gavekort på 300 kr., og den bog du anmelder.

Udfyld en formular online,
så hører du fra os

Co-teaching og ledelse

Ledelse, inklusion og organisationsdidaktik
Micki Sonne Kaa Sunesen
Dafolo

Faglig trivsel

Ungdomsuddannelserne under lup
Ane Quortrup, Eva Lykkegaard
Akademisk forlag

Karakterdannelse

Højnelse til humanitet
Jonas Norgaard Mortensen
Klim

Professionel vejledning

En grundbog i uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning
Inger-Lise Vanja Lund Petersen,
Bo Klindt Poulsen
Akademisk forlag

Den indre stemme

En usynlig ven til at opnå synlige resultater
Henrik Dresbøll
Akademisk forlag

DLD-venlig skole

Psykologisk tryghed i
En guide til undervisning af elever med DLD
Sahra Mengal, Anne Haven
Dansk Psykologisk Forlag

De højt begavede børn i (mis)trivsel

Hvordan vi anerkender, forstår og styrker dem i folkeskolen
Sarah Moshage Ahola
Frydenlund

Få greb om elevernes lytning

Lyttestrategier og -aktiviteter til alle fag
Lene Illum, Charlotte Øhrstrøm
Akademisk forlag

['tʁiʋ[?]səl]

Trivsel substantiv, fælleskøn

BØJNING trivslen eller (uofficielt) -en

OPRINDELSE afledt af verbet trives

Betydning

Optimal livsudfoldelse og ordnet samvær samt eksistentiel velvære i en pædagogisk kontekst.

**Taler I samme sprog,
når I taler om trivsel
på jeres skole?**

**Bliv en del af Skolestyrken
og få et fælles sprog.**

Lækkert, forfriskende vand til drikkedunken

Nem adgang til rent, koldt og friskt drikkevand - til både lærere og elever.

Vores moderne drikkevandsfontæner leverer iskoldt, filtreret vand direkte fra din vandforsyning og sikrer en hygiejnisk og berøringsfri vandoplevelse via en smart, indbygget fodpedal. Med en robust konstruktion og et stilrent design er de perfekte til både gange og fællesområder.

Se alle vores modeller på waterrex.dk

Model: CANALETAS 8PE

8734 7790 - info@waterrex.dk - waterrex.dk

TRIVSEL I PRAKSIS - FOR LÆRERE OG PÆDAGOGER

Reducér sygefravær og vikartimer med en tidlig indsats, der passer ind i skolehverdagens tempo.

HumanSupport gør det enkelt at styrke medarbejdertrivsel og forebygge stress - med en løsning, der kan bruges i korte bidder mellem lektioner, før/efter teammøder og i forberedelsestiden.

I får et dokumenteret og fleksibelt forløb, der kombinerer terapeutiske samtaler, online læring og tæt opfølgning. Forløbet tilpasses jeres skole og kan skaleres i flere niveauer – så I kan sætte ind tidligt og målrettet.

Det betyder i praksis:

- Tidlig opmærksomhed på mistrivsel
- Fælles sprog og handlemuligheder i hverdagen
- Styrket mental, social og fysisk sundhed

Allerede i brug på mange skoler i Gentofte Kommune.

Vil I være med?

www.humansupport.dk · kontakt@humansupport.dk · 29 89 07 07

 HumanSupport

Vi skal balancere individets behov med fællesskabets rammer

Folkeskolen er for alle – men hvad betyder det i praksis, når vi skal balancere mellem hensynet til den enkelte og det, der holder fællesskabet sammen?

— Balancen opstår måske først, når vi tør udfordre fællesskabets rammer: Skaber vi fællesskaber, der reelt kan rumme forskellighed? Eller må vi acceptere, at ikke alle fællesskaber er lige gode – og skal børn deltage for enhver pris?

Er målet et fællesskab, hvor man kun kan være med, hvis man kan sidde stille – hvor ro og lydlighed er succeskriterier? For mange børn er det næsten fysisk umuligt at indgå i et fællesskab, hvor målet er passivitet. Hvis folkeskolen skal være for alle, skal der være deltagelsesmuligheder for alle.

Her opstår spørgsmålet om undtagelser og særlige aftaler. På en arbejdsplads er fleksible arbejdstider, hjemmearbejde eller særlige hjælpemidler helt normale – og det samme gælder i skolen. Her kan det være reduceret skema, støttende teknologi, ekstra guidning eller alternative læringsrum.

Disse undtagelser er nødvendige og legitime, men hvordan bruger vi dem uden at underminere fællesskabet? Hvis vi laver undtagelser for alle og hele tiden, forsvinder fællesskabet. Hvis vi aldrig gør det, mister vi børnene. Vi vil være retfær-

dige, men retfærdighed er ikke det samme som lighed. Vi vil være fleksible, men for mange undtagelser kan trække sammenhængskraften ud af fællesskabet. Vi vil hjælpe barnet, men uden at skabe permanente parkeringspladser. Undtagelserne skal være en bro ind i fællesskabet – ikke en blindgyde.

Undtagelser er en del af at skabe trivsel. Sundhedsstyrelsen definerer trivsel som en tilstand af velbefindende, hvor individet kan udfolde sine evner, håndtere udfordringer og indgå i fællesskaber. Et liv uden konflikter og bump er hverken muligt eller ønskeligt.

Undtagelser skal derfor ikke skærme børn fra fællesskabet, men give dem redskaber til at være i det – et fællesskab, der er robust nok til at rumme forskellighed og realistisk nok til at fungere. Vi skal ikke fjerne alle bump, men lære børn at håndtere dem. I samarbejdet med og omkring børn bør der være en fælles forståelse af, at undtagelserne skal styrke deres evner og mulighed for at indgå i fællesskabet – ikke beskytte dem fra det.

Det kræver, at vi fastholder, at fællesskabet ikke er gnidningsløst, og har modet til at stå i spændingen mellem fællesskabets ramme og individets frihed. Målet er ikke at finde den perfekte løsning, men at definere tærskler og tage svære valg med åbne øjne – for fællesskabets og barnets skyld. ●

••

Er målet et fællesskab, hvor man kun kan være med, hvis man kan sidde stille – hvor ro og lydlighed er succeskriterier?

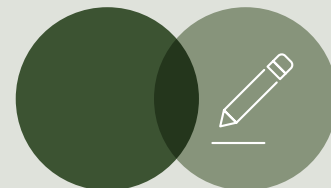
Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning

Kim Stenholm Paulsen

Skoleleder, Lundehusskolen, København

Er optaget af at skabe rummelige fællesskaber, hvor børn lærer at håndtere udfordringer og indgå i sociale sammenhænge. Kim Stenholm Paulsen brænder for at gøre folkeskolen til et sted, hvor alle kan udvikle sig.

Ledertanker skrives på skift af:

Maike Raahauge

Skoleleder på Skolen ved Nordens Plads på Frederiksberg.

Astrid Christensen Witt

Afdelingsleder på Vejgaard Østre Skole i Aalborg Kommune.

Maria Frimand Andersen

Skoleleder på Hornslet Skole og SFO i Syddjurs Kommune.

Jan Wittrup

Skoleleder på Trane Skole & Børneby i Varde Kommune.

GØR JERES UDLÅN NEMMERE

Digitalt udlånsystem

For store og små skoler

Få styr på jeres bogsamling og andre materialer med Bibib.dk og gør udlån og håndtering af bøger og materialer mere effektivt og enkelt for både elever og lærer.

Kontakt os for at høre mere og få et uforpligtende tilbud.

Mail: info@bibib.dk - Tlf: 61700412 / 32725531

Hvad får I?

- Et nemt og overskueligt digitalt udlånsystem.
- Mulighed for at udskrive udlånsoversigter som PDF-liste.
- Et system der er tilgængeligt på alle enheder: **Mobil, tablet og computer.**

Når eleven har det sværest, - skal underviserne og ledelsen være dygtigst

Kursus i Skånsom Magtanvendelse™ og Faglig Nødværge™ for hele skolens personale.

Som skoleleder har du ansvaret, når svære situationer opstår i klasser og fællesrum. Ikke kun for barnet, men for medarbejdernes handlinger, arbejdsmiljø og den faglige praksis, skolen står på mål for.

Kurserne er udviklet af Niels Bräuner, som gennem mange år selv har haft ledelsesansvar i praksis og ved, hvad det betyder, når faglige grænser skal holdes i hverdagen.

Og så opdaterer kurset personalet om ny lovgivning, der formegentlig træder i kraft i 2026.

4-5 TIMERS KURSUS FORDELES SÅLEDES:

90% af kurset handler om, hvad vi fagligt kan gøre gennem relation, kultur og fælles praksis, for at undgå, at konflikter eskalerer.

10% handler om, hvad medarbejdere konkret gør, hvis en situation alligevel eskalerer uden at gå på kompromis med faglighed, lovgrundlag eller omsorg.

KONTAKT FOR MERE INFORMATION

Tlf. 2726 0626 / niels@magtogomsorg.dk

LÆS MERE OG FIND REFERENCER:

www.magtogomsorg.dk

Magt & Omsorg
v/ Niels Bräuner Ledelses- og Pædagogisk konsulent

Kurser og arrangementer 2026

Tilmeld dig kurser
på hjemmesiden

12. - 13. marts

Rebildkonferencen

Konference for medlemmer i det Østjyske tværkommunale netværk.

Sted: Skørping

Tilmelding: Udsolgt

Pris: 3.300 kr.

12. - 13. marts

Internat og generalforsamling i faglig klub for specialledere

Internat og generalforsamling for medlemmer i faglig klub for specialledere med fokus på ledelse af specialområdet og løsning af "vilde problemer", med besøg af Lotte Hedegaard og Sigge Winther. Derudover networking om egen virkelighed.

Sted: Middelfart

Tilmelding: Venteliste på hrh@hvidovre.dk

Pris: 2.500 kr.

16. 17. og 18. marts

Kursus for nye ledere i skolen

Kurset retter sig mod nye ledere, der er begyndt i deres første lederjob inden for de seneste to år, med fokus på basisviden om ledelse af folkeskoler, netværksdannelse mv.

Sted: Kongens Lyngby

Tilmelding: På hjemmesiden

Pris: 5.995 kr.

18. - 19. marts

Nordsjællands regionskonference

Konference for medlemmer i de Nordsjællandske kommuner.

Sted: Helsingør

Tilmelding: Venteliste på solse@hillerod.dk

Pris: 3.450 kr.

26. marts

Årsmøde i Faglig klub for PPR og ledende logopæder

Spændende dag for medlemmer i faglig klub for PPR og faglig klub for ledende logopæder, hvor der sættes fokus på praksisnært PPR-samarbejde.

Sted: Middelfart

Tilmelding: PPR på bioa@kolding.dk – logopæder på bbj@silkeborg.dk

Pris: Gratis

9. april

Formandsmøde

Mødet er for formænd for lokalforeninger og faglige klubber. Hovedbestyrelsen fastlægger dagsordenen med fokusområder og aktuelle temaer.

Sted: København

Tilmelding: På hjemmesiden

Pris: Gratis

1. 2. 7. og 8. september

Årets bestyrelsesdage

Årets bestyrelsesdag tilrettelægges som en inspirations- og arbejdsdag for lokalforeningernes bestyrelser, og der er fokus på det gode bestyrelsesarbejde.

Sted: Fredericia 1. sept. - Viborg

2. sept. - Ishøj 7. sept. - Værløse 8. sept.

Tilmelding: Kommer på hjemmesiden i 2026

Pris: Gratis

14. 15. og 16. september

Kursus for nye ledere i skolen

Kurset retter sig mod nye ledere, der er begyndt i deres første lederjob inden for de seneste to år, med fokus på basisviden om ledelse af folkeskoler, netværksdannelse mv.

Sted: Nyborg

Tilmelding: Kommer på hjemmesiden

Pris: 5.995 kr.

23. - 24. september

TR Kursus

Kurset retter sig mod lokalformænd og suppleanter, der ønsker at vide mere om løn, vilkår, overenskomst, TR-rollen og samarbejdet med sekretariatet.

Sted: Middelfart

Tilmelding: På hjemmesiden

Pris: Gratis

28. oktober

Repræsentantskabs- og formandsmøde

Repræsentantskabsmøde for repræsentantskabet jf. Skolelederforeningens vedtægter.

Sted: Odense

Tilmelding: Kommer på hjemmesiden

Pris: Gratis

29. - 30. oktober

Årsmøde

Årsmødet er stedet, hvor skoleledere, skolens parter og andre interessenter samles til to dages inspirerende foredrag, udstilling, networking og underholdning.

Sted: Odense

Tilmelding: Kommer på hjemmesiden

Pris: Kommer senere

25. - 26. november

Forhandlingskursus

Kurset retter sig mod lokalformænd og næstformænd, som gerne vil være endnu bedre til at varetage forhandlingssituationer på et avanceret niveau.

Sted: Middelfart

Tilmelding: På hjemmesiden

Pris: Gratis

Hvad kan vi hjælpe med?

Professionel sparring

Du får mulighed for professionel sparring med konsulenter, der har indsigt i og/eller mangeårig erfaring med arbejdet som skoleleder. Som medlem kan du til hver en tid henvende dig til sekretariatet og få rådgivning.

Vejledning med ledervinkler

Ring eller mail og få en snak om det at være leder i eller omkring folkeskolen, for eksempel:

- + dine arbejdsvilkår som leder
- + dine løn- og ansættelsesvilkår
- + dine tjenstlige forhold, herunder pensionsvilkår
- + arbejdstidsaftalen for ledere – eller lærernes?
- + godtgørelse for merarbejde
- + folkeskolens styrelse og forvaltningsloven
- + SU/MED-samarbejdet
- + personaleledelse
- + udviklingssamtaler og konflikthåndtering
- + arbejdsskader
- + arbejdet med det psykiske arbejdsmiljø
- + andre relevante emner fra lederens dagligdag

Brug "Min side"

Tjek og ret dine oplysninger på hjemmesiden.

Kontakt os

Sekretariatet er åbent

Mandag-torsdag: 9.00-15.00, fredag: 9.00-14.00.

Hurtig kontakt

Brug ved alle henvendelser venligst
7025 1008 eller skolelederne@skolelederne.org

Nyt job?

Se skolelederjob.dk

Følg Skolelederforeningen

Hvem er vi?

Hovedbestyrelsen

Dorte Andreas, Formand
Kristian Dissing, Næstformand
Claus Bredahl Sørensen
Hanne Garval
Helle Wendt Nielsen
Lars Aaberg
Mogens Brag
Morten Winther Bothe

Politisk ledelse

Dorte Andreas
Næstformand
dora@skolelederne.org

Kristian Dissing

Næstformand
kd@skolelederne.org

Daglig ledelse

Hanne Bak Lumholt
Sekretariatschef
hbl@skolelederne.org

Peter Cort

Forhandlingschef / souschef
cort@skolelederne.org

Administration og drift

Jannik Brostrup Larsen
Økonomisk konsulent
jbl@skolelederne.org

Jeanette Rehfeld

Administrativ medarbejder
jlr@skolelederne.org

Politik og kommunikation

Marie Begtrup
Redaktør og pressekonsulent
mb@skolelederne.org

Mia Devilli

Politisk konsulent
md@skolelederne.org

Claus Fagerlund

Politisk konsulent
cf@skolelederne.org

Malene Lieberknecht

Kommunikationskonsulent
mali@skolelederne.org

Carina Termansen

Politisk konsulent
ct@skolelederne.org

Medlemsrådgivning og forhandling

Carsten Ancker
Konsulent
cava@skolelederne.org

Matilde Dahl Petersen

Konsulent
mdp@skolelederne.org

Henrik Sloth

Konsulent
hs@skolelederne.org

Nils Vilsbøl

Konsulent
nv@skolelederne.org

TRÆNING

er meget effektivt, hvis man bruger et didaktisk velovervejet
træningssite med meningsfulde aktiviteter, som

VIRKER

for alle elever uanset niveau, og hvor man

IKKE

kun arbejder alene, men også i grupper
takket være en helt enkel løsning, som
ovenikøbet er til at betale.

A photograph of three children, a girl on the left and two boys in the center and right, all looking upwards with expressions of awe and wonder. The girl on the left has her right arm raised. They are outdoors, with a blurred background of trees and a path. The image is framed by colorful geometric shapes (triangles and diamonds) in shades of green, blue, yellow, and pink at the corners.

TIVOLI
.....

**Giv dine elever
en inspirerende skoledag**
– i Danmarks største klasselokale

FAGLIGE DAGE
FRA 79 KR.
PR. ELEV/LÆRER

4.-6. KLASSE ♦ 7. APRIL-12. JUNI

7-10. KLASSE OG UNGDOMSUDDANNELSER ♦ 11. AUGUST-18. SEPTEMBER

TILMELD DIN KLASSE OG LÆS MERE PÅ WWW.TIVOLI.DK/SKOLER